Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5331 12/25 ՕԳՈՍՏՈՍ 1903 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 2 ՃԷՄԱԶԻԻԼ, ԱԽԸՐ 1321 Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5331

درعلیه‌ده غلطه‌ده « آره‌ولك » غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ՀԵՏԵՒԵԼԻ ՕՐԻՆԱԿ ՄԸ

Ամառնային արձակուրդի այս եղանակին՝ լրագրաց ծանուցման բաժինը գրաւող Դպրոցական Ազդերուն մէջ, ուր գաւառայինները քիչ տեղ մը չէ որ կը բռնեն, կը տեսնուի հատ մըն ալ որ Կեսարիոյ բարեջան Առաջնորդին, Տ. Տրդատ եպիսկոպոսին ստորագրութիւնը կը կրէ։ Ս. Կարապետի վանքին գիշերօթիկ բարձրագոյն վարժարանինն է այն, հաստատուած 1888 մայիսի սկիզբը։ Յառաջիկայ սեպտեմբեր 1էն իր ԺԷ.րդ տարեշրջանը Թեւակոխել պատրաստուող այդ կրթական հաստատութիւնը ո՛չ միայն առաջիններէն մէկն է գաւառային համանման հաստատութեանց, ինչպէս կը վկայեն ամէն անոնք որ մօտէն ծանօթ են անոր վիճակին, այլ միեւնոյն ժամանակ գեղեցիկ օրինակ մըն է դպրոցական գործին նուիրուած մեղուաջան աշխատութեան եւ ձեռք բերուած յարատեւ յառաջդիմութեան։

Ուրիշ գիշերօթիկ վարժարաններու բաղդատմամբ՝ շատ չնչին բան մըն է անոր տարեթոշակը (11 ոսկի) որ ակներեւ կը ցուցնէ թէ նիւթական տեսակէտը բնաւ դեր չունի անոր կազմակերպութեանը մէջ եւ թէ բոլորովին ձրի չճանչցուելու համար է միայն որ ամսական փոքրիկ գումար մը սահմանել ուզուած է։ Եւ անշուշտ, անոր յայտարարութիւնն ալ Թերթերուն կը ղրկուի մասնաւորապէս սա նպատակով որ «զաւակ տոհմային կրթութիւն աւանդող սոյն հաստատութենէն օգտուին մօտակայ եւ հեռաւոր ծնողք»։ Այս ծանօթացումը պէտք եղածին չափ եղաւ ու կ'ըլլայ արդէն. բայց կէտ մը, որուն վրայ քիչ ուշադրութիւն դարձուեցաւ, եթէ ո՛չ բնաւ, վանական այդ գիշերօթիկ վարժարանը իր արդի վիճակին բերել հասցնելու համար նուիրուած յարատեւ ջանքն է զոր դժբաղդաբար քիչ առաջնորդներ ու վանահայրեր պիտի կրնային ցոյց տալ՝ իբրեւ յատկանշական կողմը իրենց կրթական գործունէութեան։

Կեսարիոյ Ս. Կարապետի վանքն ալ, ներքին գաւառներու բազմաթիւ վանքերուն պէս, ո՛չ հարստութիւն կամ մեծկակ եկամուտներ ունէր, ո՛չ ալ կարեւոր կտակի մը օժանդակութիւնը վայելելու առաւելութիւնը ունեցաւ։ Իրաւ է որ, Կ. Պոլիս հաստատուած Կեսարացի հարուստ ազգայիններ իրենց նպաստը չեն զլանար երբեք՝ ինչպէս հոն գտնուողներն ալ, բայց նոյն իսկ այս դրամական օժանդակութեան զրգիռը վանահայր–առաջնորդէն կու գայ, որուն ուսումնասիրութեան, ձեռնհասութեան եւ լաւ մատակարարութեան արժանիքին վրայ կատարեալ վստահութիւն ունին Կեսարիացիները, առանց որու պիտի վարանէին նպաստամատոյց ըլլալու։

Եւ Տրդատ եպիսկ. Պալեան, տասնըվեց տարիէ ի վեր այդ վարժարանին բոլորտնուէր, աստիճանաբար զարգացուց, ընդարձակեց զայն, մինչեւ որ վերջապէս յաջողեցաւ վանքէն փոխադրել՝ արդի նորակառոյց շէնքին մէջ։ Հաճելի է ըսել թէ այս դպրոցական աշխատութիւնը արդիւնք չեղաւ որ իր առաջնորդական պաշտօնն ալ չի կատարէ գոհացուցիչ կերպով, հանդիսանալով մէկը այն հոգեւոր հովիւներէն որոնք ամէնէն քիչ կը զբաղեցնեն Պատրիարքարանը իրենց թեմական խնդիրներով։

Մեր շատ մը վանքերուն լքուած, անխնամ վիճակէն կը գանգատինք շարունակ, անոր գլխաւոր դարմանը նկատելով Վանօրէից Խորհուրդի մը վերակազմութիւնը։ Ընդունելով հանդերձ որ այս տեսակ մարմին մըն ալ իր օգուտները կրնայ ունենալ, վանական հաստատութեանց վիճակագրութիւնը պատրաստելու եւ ուրիշ տեսակէտներով, պէտք է խոստովանիլ սակայն թէ անոնց ծաղկելուն, զարգանալուն առաջին ազդակները կրնան ըլլալ վանահայր–առաջնորդներու հոգածութիւնը եւ կանոնաւոր աշխատութեան տրամադրութիւնը, զերծ որ եւ է նիւթական տեսակէտէ, իրենց հոգեւոր իրաւասութեան շրջանակին մէջ գտնուող տղոց օգտակար դարձնելու համար վանական շէնքերը ու վանքապատկան հողերը։ Ամէն գլխաւոր գաւառ Կ. Պոլսոյ մէջ ունի իր ղակըներէն բաւական թիւով անհատներ որոնք բարեկեցիկ վիճակի մը հասած ըլլան,—թէեւ ո՛չ Կեսարացիներուն չափ փերաղանցապէս։ Արդ, երբ անոնք հաստատապէս համոզուին թէ իրենց ծննդավայրին մենաստանը, որուն հովանոյ ծառերուն տակ խաղցած են՝ երբ տղայ էին, որուն սառնորակ ջուրով իրենց պատանեկան թարմ շրթունքներուն պապակը անցուցած էին, նոր հասնող սերունդին, աղքատիկ տղոց կրթութեան կեդրոնը պիտի ըլլայ, թէ լաւ դաստիարակութիւն մը պիտի տրուի հոն անոնց, եւ մտաւոր զարգացման մը կեդրոնը պիտի դառնայ այն խնկելի վանքը ուր ուխտի կ'երթային իրենց բարեպաշտ ծնողք, կարելի՞ բան է որ զլանան նպաստ եւ աջակցութիւն։

Պալեան Տ. Տրդատ Սրբազան գիտցաւ այս վստահութիւնը ներշնչել իր հովուած թեմին ունեւոր դասակարգին որ չխաբուեցաւ իր գնահատմանը մէջ։ Եւ գեղեցիկ ու հետեւելի օրինակ մը կու տայ շատ մը վանահայր–առաջնորդներու որոնք աւելի՛ կը զբաղին պատիւով ու գեղջուկ տերտէրներու խնդիրներով քան թէ դպրոցով։

Տ. Ս.

ՆԱՄԱԿ ՍՈՒՉԱՒԱՅԷ

ՍՈՒՉԱՒԱ, 5 Օգոստ.

Քաղաքիս Ս. Օգսենտ վանքը նորոգելու եւ հոն ընծայարան մը հաստատելու մասին արդէն Արեւելքի մէջ բաւական տեղեկութիւններ հրատարակուած են։ Տ. Գէորգ եպիսկոպոս Իւթիւճեան այս խնդրին վրայ տեղեկագիրներ ուղղելով Ս. Հայրապետին, Նորին Ս. Օծութեան բարձր պաշտպանութիւնը եւ իր շնորհիւ ռուսահայ մեծատուններու օժանդակութիւնը խնդրած է՝ ի գլուխ հանելու համար այս ամենակարեւոր գործը։

Տեղւոյս Հոգաբարձութիւնը եւ ժողովուրդը մեծ փափաքով կը սպասեն՝ Իւթիւճեան եպիսկոպոսի յղացած այս օգտակար գաղափարի իրականացումը տեսնելու համար, համոզուած ըլլալով թէ այդպիսի հաստատութիւն մը անտարակոյս պիտի ապահովէ Աւստրիոյ եւ Ռումանիոյ մէջ գտնուած Հայոց գոյութիւնը՝ որ վտանգուած կ'երեւի այժմ. այլեւս ներելի չէ ժամանակ կորսնցնել։ Այն բարիսէր հարուստ անձնաւորութիւնները, որոնք ոյժ պիտի տան այս կենսական հարցը ի գլուխ հանելու համար, արդարեւ պիտի յաւերժացնեն իրենց անունը։

Տ. Գէորգ եպիսկոպոս այս տեղ գտնուած ժամանակ տեղւոյս գաւառապետը խոստացաւ թէ՛ Սրբազանին եւ թէ՛ Հոգաբարձութեան նախագահ ատպետ Վարդերես Բոսնըքուլի՝ իր կողմէ հարկ եղած դիւրութիւնները յօժարակամ ընծայել՝ այս գործին ձեռնարկուելու առթիւ։ Զարմանալի է որ մինչդեռ մեր ազգայինները անտարբեր կը գտնուին, աւստրիական պաշտօնական անձնաւորութիւններ Իւթիւճեան Սրբազանի ներկայութեան ցաւ յայտնած էին թէ՝ Աւստրիոյ եւ Ռումանիոյ մէջ գտնուելով այնքան հարուստ եկեղեցիներ եւ ազգային կալուածներ՝ Հայերը հետզհետէ կը յետադիմեն եւ կը նուազին։ Ասոր պատճառն է ազգային դաստիարակութեան բացարձակ չգոյութիւնը եւ մանաւանդ ազգային հոգեւորական բարձր իշխանութեանց սկիզբէն ի վեր ունեցած սառն անտարբերութիւնը դէպ ի այս վաղեմի գաղթականութիւններս։

Տարիներէ ի վեր է լրագիրներու մէջ միշտ կը գրուի ու կը գրուի եւ տակաւին ո՛չ մէկ աննշան փորձ եղած չէ՝ բան մը ընելու համար յօգուտ այս երբեմն ծաղկած եւ մոռացութեան մատնուած գաղութին։ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքարանը ո՛ր ատեն կը յիշէ Ռումանիոյ եւ Աւստրիոյ Հայերը՝ երբ որեւիցէ հանգանակութեան համար պէտք կը զգայ անոնց դիմել. այնուհետեւ դարձեալ կը մոռնայ։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՀԱՐՍ Է ԵՂԵՐ

(ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ)

Հարսնիքի մը մէջ, ուր կը հաւաքուին տանտիրոջ ազգականներն ու բարեկամները իրենց ընտանիքներովը միասին, տղայ մըն ալ՝ Հրաչ՝ այդ հիմնական հանդէսին ներկաներէն կը գտնուի, իբր բարեկամ։ Տղան, զոր կը ճանչնամ, եւ իր պատմութիւնը տուն կու տայ այս տողերը գրելու, այդ հարսնիքի խուռն բազմութեան մէջ աչքէ կ'անցընէ բոլոր աղջիկները, մեծ ու փոքր, տգեղ ու գեղանի, հարուստ ու աղքատ, իրենց արդուզարդերուն, հագուստի ու կապուտի խնամքոտ չակրտուքներու մէջէն, ու միայն տասնըչորս տարեկան աղջիկ մը կը հմայէ զինքը տիրապէս։ Ճերմակ դէմքով, արտայայտիչ աչքերով, կլորիկ, բոլորիկ, պարզ, բարունակ աղջիկ մըն է ան։

Հակառակ միւս աղջիկներու լաթերուն, ընտիր մետաքսէ կերպասներէ շինուած, այդ աղջիկը՝ Մինիկ հագած էր շատ պարզ, մանածէ, տեղական քարթօնի կարմիր մանուշակէ ֆիստան մը, ու տեղական կերպասէ ճաքէթ մը. կարծես անոնց լաթ, սակայն իր մարմինին բոլոր վայելչութիւնները կը ցուցադրէր իր ձեւերով այդ պարզ զգեստը։ Ասոնցմէ աւելի, վարմունքին մէջ ալ կը տեսնուի այն պարզութիւնը, զոր շատերը կը ծրպտեն, պահուըտնի, անոնց խնլք կը բանեցնեն՝ բռնատենչ ճիգով մը, աւելի ափրուն, հրապուրիչ եւ գեղեցիկ երեւնալու համար։

Ինքնաբերաբար՝ անոր դէմքին, աչքերուն մէջ կը գտնէ համակրութիւն մը, իր հոգիին հետ խօսող, որ բնազդը կը կապէ զինքը անոր հետ, մերժումը եւ տհաճութիւնը վանող, դրդիչ ուժով մը։ Հրաչ կ'ընտրէ իրեն ամուսին ընելու, որովհետեւ մարդ միջամտութիւն ըրած չէր այս ու այն նկատումներով, իրենցը առաջ քշելու փափաքով, կամ տանը մնացածը շալակը հանելու մտադրութեամբ. շատ պարագաներու մէջ ներկայացուցած էին նմանօրինակ առաջարկութիւններ եւ աղջիկներ, բայց բոլորն ալ մերժած էր։

Ալ հրապուրուած անոր գեղեցկութենէն, այնչափ բազմութեան մէջ աչքէն չի հեռացներ, հազար բաղդատութիւններ կ'ընէ անոր մարմինին ամէն մասերուն վրայ, որոնք իրարու հետ համաչափութիւն մը ունին, ու ասոնց բոլորին գումարումը կու գայ իր հաւանութիւնը խլել։

Կ'ուզէ քով քովի գտնուիլ, խօսակցիլ։ Սակայն հոգիները, երբ մանաւանդ համակիր են, իրարու հետ ապրելու տրամադրութիւնը ունին, շատ իրար կը հասկնան լուռ պերճախօսութիւնով մը. պարզ նայուածք մը երազ մը կը վառէ իրենց մէջ, կեանք մը կը փոթորկէ, ողջագուրանքի ըղձակաթ զրկումին զուսպ, լուռ յուզումներով ալեցուն։

Երկուքն ալ իրար չեն կորսնցներ, վեր վար, ներս դուրս զիրար կը փնտռեն. բան մը մնած էր իրենց մէջ, սիրային դրդում մը, որ շարունակ իրարու մօտեցնել կը ձգտի. չեն կրնար զիմադրել վանելու, մոռնալու, եւ կարծես կը ստեղծուի առիթը, պատեհութիւնը։ Սենեակ մը ուր կը գտնուէին իրենք, խուռն բազմութիւն մը լեցած էր քիթ քիթի, ուր ասեղ ձգէիր վար չէր իյնար, կը պարպուի ու քանի մը մանր մունրներ կը մնան։ Հրաչ պատեհ առիթին հրճուանքով՝ մօտ կու գայ աղջկան եւ անոր ճակտին վրայ կարգէ դուրս ելած մազերը շտկելով կը հարցնէ.

—Սիրունի՛կ, դուն ի՞նչու դուրս չելար. հարսը կը բերեն, ամէնքը դուրսն են։

Աղջկան երեսը վարդեր կը փթթին կաթնաթոյր ճերմակի մը վրայ տարածուած, աչքերը կ'երազեն ու ճակտին վրայ տրուած շոյանքը անճառ հաճոյք կ'առթէ, սիրուողի հաճոյքը, ուրկէ ազդուած՝ կը պատասխանէ կոյսերու յատուկ, քնքուշ նաղանքով մը, աչքերը խոնարհեցուցած.

—Հոս ա՛ւելի ուրախ եմ ձեր քով. դուրսը այն ատեն միայն կը գտնուէի, երբ դո՛ւք հոն ներկայ ըլլայիք։

Առատ մազերու հիւսքը, որ կռնակը ծածկած էր, երբ Հրաչ ձեռքին մէջ ժողված կարապի վիզ մը երեւան կը հանէր, մէջէն տարիքով կին մը ներս կը մտնէ, այն կիներէն մէկը՝ որուն հետ յաճախ խօսած էր նշանածի եւ նշանտուքի վրայ, եւ անոր ուրուագրած էր՝ իբր բարեկամուհի, իրեն ընտրելիք աղջկան վարքը, բարքը, դիմագծերը, եւ բացատրած իր ճաշակը։

Այդ կինը ներողամիտ կը գտնուի Հրաչին, աղջկան մը հետ առանձին գտնուած ըլլալուն, եւ Հրաչ վստահ արդէն այդ կնոջ վրայ, կը հարցնէ թէ, որո՞նց կը պատկանի այս աղջիկը, ի՞նչ է անունը, ի՞նչպէս կը կոչուին հայրն ու մայրը։

—Մեզի կը համարուի. ու եթէ ձեր դժուարահաճ ճաշակը կրցեր է գոհացնել մեր Մինիկը եւ գրաւած է ձեր սէրը, ուրախ պիտի ըլլամ ձեզի պէս ընտիր ձիրքերով, քաղաքավար եւ ուսեալ փեսայ մը ունենալ... Աղջիկն է...ի, հայրը մեռած է, միջնակարգ տան մը տիկինն է հիմա մայրը. վախնամ թէ երկու պարագայ քեզ խրտչեցնէն, դուք աւելի հարուստը եւ հօրով մօրովը փնտռէք։

—Դուք չէ՞ք գիտեր թէ մինակ սիրածս կը փնտռեմ, եւ հօր ու մօր հարստութենէն աւելի, անոնց պարկեշտութիւնն ու հարազատութիւնը...։ Ընտրած եմ ես այս աղջիկը։

—Վճռակա՞ն է որոշումդ։

—Որչափ որ կրնամ եւ կ'ապրիմ։

Այս բոլոր խօսակցութիւնը եւ տեսակցութիւնը հազիւ 15 վայրկեան տեւած էր, եւ Հրաչ իր խօսքին վերջին բառը ըսած՝ հարսնեւորները ներս կը մտնեն. ուրախութեան ճիչեր եւ աղաղակներ տանը առաստաղը կը թնդացնեն՝ ամէն հասակի ու սեռի ձայներով խառնուած։

Մինչեւ հարսնեւորներու ցրուումին օրը, որ մէկ քանի օր կը տեւէ, Հրաչ եւ Մինիկ զիրար կը տեսնեն, գաղտագողի կը տեսակցին եւ իրարու սէր կ'ուխտեն այն զգուշութեամբ, որ հարսնեւորներ չկռահեն իրենց վարմունքը, որպէս զի անախորժ ասուլիսներու տեղի չտան, որովհետեւ տեղական բարքը կը մեղադրէ աղջկայ եւ տղայի իրարու հետ խօսելը, բազմութեան մէջ իսկ. այդպիսիները բաց, անպարկեշտ կը համարուին։

Երբեմն գաղտուկ ակնարկներով, անուղղակի նայուածքներով կը բաւականանային իրենց սէրին արտայայտութիւնը ցոլացնել ու ամրապնդել զայն. ան էր իրենց մէջ՝ հաշիւէ, դիրքէ, շարժառիթէ զերծ, բնազդօրէն ծնած համակիր հոգիի աղապատանքը, սէրը, որ ապրելու անհուն իղձը կը վառէր։

Վերջին խօսքը սա եղած էր. «Զմոռնանք զիրար»։

Հարսնիքի օրերը անցած էին եւ ամէն հարսնեւոր իր տունը դարձած էր։

Արաբկիր ԶԱՊԷ

(Շար.)

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՄՈՒՇ, 30 յուլիս

Բաղէշի Առաջնորդը Տ. Եղնիկ Ծ. վարդապետ Գալլաջեան՝ թէեւ ուշ ժամանեց Բաղէշ, բայց իր ընտրութիւնը, համակերպութեան պարագաները եւ ժամանումը պատուաբեր եղան փոխադարձաբար։

Սիրալիր ընդունելութիւնները, Գաւառական Ժողովի եպիսկոպոսացուցման հայցեալ խնդրանքը Պատրիարքարանէն՝ վկայագրի մասին, արտայայտութիւններ էին ո՛չ միայն համակրանքի, այլ նաեւ սպասումի, հոգեւոր մխիթարութեան կարօտ հաճոյքի մը պասուքին։

Ջանողութիւն, յարատեւութիւն եւ կարողութիւն Արմաշական այս սանին՝ որ կը ստանձնէ Պատրիարքարանի եւ Վարչութեանց որոշումը իր կրօնատոհմային պարտականութեանց մէջ չթերանալու համար։

Տգիտութեան մէջ գտնուող գաւառներու հանրոյքներուն առաջնորդական պաշտօնավարութիւնը արդարեւ դժուարին է. նկարագիր, աչալրջութիւն եւ համբերատարութիւն պէտք են՝ աղքատ ու այլասերած հօտի մը կրօնական ներշնչումները անայլայլ պահելու համար։ Կը յուսանք թէ Եղնիկ վարդապետ օգտակար պիտի ըլլայ Սալնաձորոյ Վիճակին, որուն միացած կան կուսակալանիստ վիճակի համայնքներ՝ իրենց կրօնա–յարաբերական առօրին գործերովը։ Այդ իսկ պատճառներով՝ Առաջնորդութիւնը դժուարին է Բաղէշի մէջ ու աւելի դժուարութեանց պիտի հանդիպի, եթէ ջոջերը ունենան իրենց անձնական հաշիւները ու զայն վառ պահեն։

Հիմա, Գալըստեան Տ. Եղնիկ վարդապետ ունենալ կը թուի այն առաւելութիւնները, որոնք մոռցնել պիտի տան Ջիլինկիրեան վարդապետի քառամեայ ամուլ պաշտօնավարութեան շրջանը։

Բերկրութեամբ կը լսենք որ Եղնիկ վարդապետ, փոխնիփոխ կը քարոզէ Բաղէշի հինգ եկեղեցիներու ու վանքերու մէջ, իր հոգեշունչ քարոզներով ու բեմբասացութեամբ հաճոյքը վառ պահելու համար Լուսաւորչայ լոյս հաւատքին մէջ, հոն՝ ուր յարանուանական մրցումներ շատ են։

Կը լսենք թէ իբրեւ կրթասէր եկեղեցական, շատ կը հետամտի կրթական հարցովը եւ կը փափագի արժանաւորագոյն ուսուցիչներ ճարելու, որպէս զի կրթական գործը յառաջդիմէ Բաղէշի մէջ։

Մխիթարական է նաեւ քահանայական ուսեալ դասակարգ մը պատրաստելու համար ունեցած իր հոգածութիւնը. կը թուի թէ լաւ ըմբռնած է որ քահանաներ կը պակսին Բաղէշի ժողովրդեան հոգեւոր մատակարարութեան մէջ։

* * *

Ս. Կարապետի վանքը իր նիւթական ու բարոյական վերականգնումի փորձերուն մէջ Շահնուրի Բարեկամը, Արեւելեան Մամուլի մէջ, կոչում կ'ընէ երեւակայական բարերարներու, որ ուշադրութիւննին դարձնեն Կիլիկիոյ ու Սիսի եկեղեցիներուն եւ դպրոցներուն վրայ եւ չըլլայ որ փլուզումներու ու կործանման ենթակայ եղող Մշոյ Ս. Կարապետի վանքին ստորերն, որովհետեւ «չարժեր եղեր»։

Մշոյ Ս. Կարապետի շէնքերը փլչած են ու պիտի փլչին հոչակուած մանրամասնութիւններով եւ իրողութիւններով. Ս. Կարապետի Ժառանգաւորաց վարժարանը նպաստաւորելու է ուսումնատենչ որբուկներու համար, որպէս զի քահանայացուներ, վարդապետներ ու վարժապետներ հասնին ծննդավայրի ու միջավայրի պահանջումներուն յագուրդ տալով։ Այս պարագային մէջ՝ ելլել այդ սուրբ պարտականութեանց հանդէպ անուղղակի ու նպատակաւոր յարձակումներ գործել, արդարեւ տրամաբանութեան ոճիր մը գործել է. բան մը զոր կը գործէ Շահնուրի Բարեկամը ու ոչ մէկուն բարեկամը։

* * *

Հանգուցեալ Յովհան վարդապետին ծայրագունութեան վկայագիրն անցաւ ձեռքերնիս, զոր առտ կը յղենք ի հրատարակութիւն, որ շատ բան պիտի խօսի կարգ մը կղերականներուն, որոնք հապճեպով կը ցանկան ծաղկեալ փիլոններու, գաւազանի եւ եպիսկոպոսացման խաչալի։

«Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ Մամիկոնեան Մամբրէ եպիսկոպոս ուխտին Սրբոյ Կարապետի վանաց որ ի լեառն Իննակնեան ի Տարօն։

«Շնորհակալ սիրելի որդւոյդ մերոյ ըստ հաւատոյ Տ. Յովհաննէս Ծ. վարդապետի շնորհք, իմաստութիւն եւ ողորմութիւն յԱստուծոյ ի Հօրէ մերմէ եւ ի հոգւոյն սրբոյ, տեսեալ զպարկեշտ վարս ձեր եւ զարժանի կնացս եւ մանաւանդ զհաւատարիմ ծառայութիւն առ Դրան Սրբոյ Կարապետի ուխտիս ի յաջողութենէն սրբոյ արժան համարեցի բարձրացուցանել զՁեզ ի Չորեքտասաներորդ Աստիճան վարդապետական ծայրագոյն իշխանութեան։

«Բայց յիշեցուցանեմ ո՛չ զբանս իմ, այլ զԱստուածաշունչ հոգեկիր հարցն սրբոց Արեւելեան Տանն Սրբոյ Հայ Եկեղեցւոյս վասն այնոցիկ որ զԱւետարանչի զբարձր գեղեցիկ պաշտօնն ունին։

«Երանելի սուրբ հարքն, հարկ դնեն ի վերայ ձեր ունել զկատարեալ ուսումն վարդապետութեան զգիտութիւն ճշմարտութեան բովանդակեալ ի Հին եւ ի Նոր Կտակարանս Բարձրելոյն, զդաւանութիւն խոստովանութեան ուղղափառ հաւատոյ ի Սուրբ Երրորդութիւն եւ ի ճշմարիտ Մարդեղութիւն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ, յորում Տէր Լուսաւոր անարատ եւ հաստատուն պահեսցէ զմիտ, զոգի, զշունչ եւ զմարմին ձեր։ Պատուիրեն Ձեզ զգենուլ հանդերձս սեւս աստեայս, հրամայեն ունել զգաւազանս խաչաձեւ եւ զԹասս յեկեղեցւոջ, քարոզել ընդ ամենայն տեղիս, մանաւանդ յանկերս յանապատ տեղիս, քարոզել պարզ եւ յստակ բանիւք ըստ հասանելոյ մտաց հաւատացելոց։ Լինել յամենայն փորձութիւնս աշխարհի իբրեւ զվէմ անշարժելի ի դրանց դժոխոց, չունել միտս փառս որսալ ի մարդկանէ, առնուլ, կաշառս եւ պաշտել զերեսս։ Մի՛ լինել երբեք ծոյլս եւ հեղգ ի կարգս եւ ի կրօնս Եկեղեցւոյ, այլ նախանձախնդիր, հեզ, խոնարհ, անձանձիր ուսուցանող, օրինակ հաւատոյ, արութեան բարեաց գործոց եւ ողջամիտ վարդապետութեան։

«Առնել եւ ապա ուսուցանել, զի օրինակս մեծ է քան զբանս ճշմարտութեան, եւ զի մի՛ հաւատացեալք զբանս ձեր ի դէմս ձեր դարձուցեն թէ՛ «Բժի՛շկ՝ բժշկեա՛ նախ զանձն քո» եւ ընդէ՞ր զոր ասէքդ՝ ոչ առնէք եւ թէ ընդէ՞ր բանդ ի բերանոյ ձերմէ ոչ հասանէին մտանել յականջս ձեր։

«Աղաչեմ զԱստուած, ի պատուիրանս, ի կամս եւ ի ճանապարհս իւր պահել զՁեզ զամենայն աւուրս կենաց ձերոց. Ամէն »։

Մամբրէ Եպիսկոպոս

Ցամ 1876, ի փետրուարի 27
Ցիննակնեան Վանս Սրբոյ Կարապետի
որ ի Մուշ

Տ. Յովհան վարդապետն ընթացաւ իր ուղին անսայթաք, իր յիշատակը թող օրհնութեամբ յիշուի։

* * *

Ամսոյս 16 ին, Պեհրիկեան Խորէն Վրդ. Ս. Կարապետի վանքը գնաց, յուխտ եւ յերկրպագութիւն Ս. Ամլորդւոյ Մենաստանի։

—Սորտարբի գիւղացիները Ս. Պատրիարք Հօր դիմած էին, վանքին պատկանող Տնյպաք ըսուած հողային սեփականութիւնը ձեռք բերելու համար։ Կը յուսանք որ իրողութիւնը հարազատօրէն պիտի տեղեկագրուի Ն. Սրբազնութեան, քանի որ Պեհրիկեան Տ. Խորէն վարդապետն ալ ներկայ է ու ո՛չ մէկ տարակոյս պիտի վերցնէ վանքի դարաւոր սեփականութիւնը, որուն ջերմագին պաշտպան կանգնած է վանքական Միաբանութիւնը։

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ (10)

ԿԻՊՐՈՍ ԿՂԶԻՆ

Արդի Թաղ. Խորհուրդը որ 1902ին ընտրուած է՝ հետեւեալներէն կը բաղկանայ.—Տեարք Աբիսողոմ Իւթիւճեան (ատենապետ), Արգար Կիւվէզեան, Կարապետ Նիկողոսեան, Մագսուտ Տէփանեան։

Տեղական կարգադրութեան մը համեմատ՝ Թաղ. Խորհուրդը տարին մէկ քանի անգամ կը հրաւիրէ Նիկոսիա բնակող ազգայիններուն մեծ մասը, իբր համարատուութիւն։ Պահանջողներ կան որ անիկա Գաւառական Ժողովի մը հանգամանքը առնէ եւ քուէով ընտրուի։

Կիպրոսի հայ հասարակութիւնը, իր սահմանափակ թիւին չնայելով, կարեւոր դիրք մը գրաւած է։ ԺԸ. դարուն վերջերը եւ ԺԹ. դարուն մէջ նշանաւոր եղած են Ասլա օղլու, Յովակիմեան Յարութիւն եւ Սարգիս, Պօղոս Նրամեան՝ Իզմիրցի, Սիմէոն Խրիմցի, Յարութիւն Նրամեան եւ Հայրապետ Մելիքեան։

Այժմ վարչական հայ պաշտօնեաներու թիւն է 17. անոնցմէ զատ կան 4 նախկին պաշտօնեաներ, որոնք հանգստեան թոշակ կը ստանան։ Հայ պաշտօնեաներու մէջ գլխաւոր տեղը կը գրաւէ Տիար Աբիսողոմ Իւթիւճեան, որ աւագ թարգմանի ու թարգմանչի պաշտօնները կը վարէ։ Տիար Իւթիւճեանի օգնական պաշտօնը կը վարէ Տիար Գրիգոր Թունդաեան, Կեսարացի։

Կարեւոր պաշտօններու վրայ կը գտնուին նոյնպէս Տիար Գասպար Ամիրաեան՝ Իզմիրցի (առաջին թարգման եւ արձանագրիչ բարձրագոյն դատարանի), Տիար Միհրան Տէրվիշեան՝ Պրուսացի (դիւանապետ եւ թարգման մաքսային վարչութեան), Տիար Ենովք Ճիլաճեան Կ. Պոլսեցի (դիւանապետ կալուածահամարի վարչութեան ի Լիմասոլ), Տիար Պետրոս Ամիրաեան՝ Իզմիրցի (նոյնպէս ի Ֆամակուսթա), Տիար Յարութիւն Նրամեան՝ Կիպրոսցի։

Կղզեբնակ Հայերը կը պարապին զանազան զբաղումներով,— արհեստներով. երկրագործութեամբ, առուտուրով եւ ծառայութիւններով։ Ժամագործութիւնը գրեթէ Հայերու մենաշնորհն է։ Թիթաղագործութեան եւ ներկարարութեան գլխաւոր վարպետները Հայեր են։ Պղնձագործութիւն, ձուլիչութիւն եւ [illegible] Հայերուն կողմէ ուսուցուեցան Յոյներուն։ Բիրենիոյ մէջ Տիար Բարունակ Բարունակեան ունի շոգեշարժ աղօրիք եւ օճառի ու ձէթի գործարան։ Նիկոսիոյ մէջ Տիար Յարութիւն Ճերմակեան կը վարէ շոգեշարժ աղօրիքի մը տնօրէնութիւնը։ Կան ուրիշ ճարտար արհեստաւորներ ալ։

Կիպրոսի մէջ գործող 56 փաստաբաններու եւ 45 բժիշկներու երկուքը Հայ են։ Կայ նաեւ հայ ատամնաբոյժ մը։ Օսմ. Պանքայի Լարնաքայի գրասենեակին գլխաւոր հաշուակալ եւ հաշուակալներէն մէկը հայ են (Տիար Գրիգոր Պիւլմէճեան, Տիար Յովհաննէս Շէհրիեան)։ Հողագործներ են Տիար Յարութիւն Մելիքեան, Տիար Պօղոս Նրամեան եւ Տիար Արգար Կիւվէզեան։

Կիպրոսի Հայոց տնտեսական վիճակը թէեւ ոչ փայլուն առ հասարակ հանգիստ ու դիւրատար է։

* * *

Հնութեան դրոշմ կրող գլխաւոր ազգ. հաստատութիւնը Կիպրոսի մէջ՝ Ս. Մակարի մենաստանն է, որ Նիկոսիայէն 5–6 ժամ հեռու կը գտնուի դէպի արեւելեան հիւսիս, Բիրենիա–Բաֆֆաւա լեռնաշղթային վրայ։ Վանքը թէեւ ծովէն 1700 ոտք բարձր՝ լեռնակներու մէջտեղ խորանիստ դիրք մը կ'առնէ, բայց հիւսիսային կողմը լայնարձակ կը տարածուի մինչեւ ծով՝ երկու ժամուան ճամբայ, ուրկէ անդին Կիլիկիոյ ցամաքը ու Տորոսի բարձունքն ալ կը նշմարուին։

Ահա այս տեսարանին վրայ կ'իշխէ վանքին դարպասը, վերնայարկ ընդարձակ սենեակ մը։ Միեւնոյն յարկին վրայ կան վեց փոքր սենեակներ — իբրեւ հիւրանոց եւ շտեմարան — ու մէկ խոհանոց, նոյնպէս հարաւային կողմը վեց սենեակ, վանքարնակ երկու ընտանիքներու համար։ Ասոնցմէ մէկը կը ծառայէ իբրեւ դպրոց, ուր կ'ուսանին տասը երկսեռ աշակերտներ, վանքին մէջը եւ աւելի հեռուն բնակող վարձակալ ընտանիքներու զաւակներ։ Այս դպրոցն ալ նպաստ կը ստանայ, տարին 8 ոսկի։

Բակին արեւմտեան կողմը կը գտնուին փուռը, ձէթի հնձանը, մղուանոցը եւ բաղնիքի աւերակ մը։ Բակին մէջ կ'աճին մէկ քանի ծառեր,— Թրինչնի, ձիթենի, նշենի եւն.։ Երկու տարիէ ի վեր բացուած է ջրհոր մը, որմէ պաղ ջուր կը քաշուի։

Համեմատաբար աւելի հնութիւն ունենալ կը թուին վանքին պատը, ճգնարան–խցիկները եւ վարձակալներու բնակած կամարակապ սենեակները։ Իսկ մատուռը, որ փոքրիկ ցած եւ խոնաւ շէնք մըն է, եւ դարպասն ու հիւրասենեակները վերաշինուած են Խրիմցի Սիմէոն աղայի ձեռքով, 1811–1818 թուականներուն, ինչպէս կը յայտնուի սա արձանագրութիւններէն, մատրան ճակատը.—

«Այս արար մեզ տէրն բարձանց,— Աստուած եւ հայրն ողորմութեանց,— Ետ նորոգել վանքս ի հիմանց,— Ըստատրակայ Փրկչին ամաց,—հոգաբարձութեամբ աղնիւ Սիմէոն աղային։ 1811 յուն. 3.

(Շարունակելի)

Արտաքին Լուրեր

ԾԱՑՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Չինու կացութիւնը.—Տէրութեանց շահերը.—Շանկայի մէջ:

Պերլին, 20 օգոստոս.—Բօրթ-Արթուրէն հետեւեալ հեռագիրը ստացուեցաւ հոս.—«Չինու զանազան նահանգներէն շարժումի մը լուրերը կ'առնուին որ ամբողջ երկրին մէջ տարածուելու երեւոյթը ունի: Կէս-պաշտօնական Նովի Քրայի կ'ըսէ.—«Հասած է ժամանակը ուր, գերմանական ու անգլիական շահերուն իրարու հետ անհամաձայն գալուն հետեւանքով, անգլեւռուսական մերձեցում մը փափաքելի է հակակշռելու Գերմանիոյ ու Մ. Նահանգաց ճնշումին որ կը գործուի Ռուսիոյ եւ Անգլիոյ շահերուն դէմ, եւ Ճափոնի գործունէութեանը որ կը փափաքի Քորէայի նեղուցները բոլորովին փակել: Հիմակուհիմա Անգլիոյ ու Ռուսիոյ շահերը եւ ոչ մէկ տեղ իրարու հակառակ են: Անգլեւռուս դաշնակցութիւն մը կարելի է, եւ նաեւ անհրաժեշտ է Եւրոպան պաշտպանելու չինական վտանգին դէմ:» Նովի Քրայի խմբը կը քննադատէ ռուսական այն լրագիրները որոնք կը պահանջեն թէ Ռուսիա հաշուեյարդարում կատարէ Մանջուրիոյ մէջ եւ կ'ըսեն թէ Ռուսիոյ քաղաքականութիւնը Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ մեծածախս սխալ մըն է:

Շանկայ.—Կը հաւաստուի թէ հիւպատոսական մարմինը միաձայնութեամբ որոշեր է Չինու պաշտօնեաներուն չյանձնել՝ ամբաստանեալ օրագրողները: Կուսակալը որ հիւպատոսներուն հետ համախորհուրդ որոշած էր որ այդ օրագրողները խառն դատարանի մը առջեւ դատուին եւ թէ երբ դատապարտուին, պատիժը Շանկայի մէջ կրեն, Հան-Քէօյն հրաւիրուեցաւ՝ բացատրութիւն տալու փոխարքային, վասն զի փոխարքան չէր ընդունած կուսակալին եւ հիւպատոսներուն միջեւ եղած այդ կարգադրութիւնը:

ԱՆԳԼԻԱ

Էտուարտ թագաւորը Աւստրիոյ մէջ.—Օդերուն գէշութիւնը.—Ընդունելութեան պատրաստութիւններ.—Ափրիկէի մէջ.—Անգլիական յաջողութիւն.—Համաձայնութիւն Անգլիա եւ Ֆրանսա:

Վիէննա, 20 օգոստոս.—Մարիէնպատի մէջ վերջին քանի մը օրերու օդերուն գէշութեան հետեւանքով, Էտուարտ թագաւորը հոս կեցաւ քանի մը զբօսական պտոյտներէ. հետեւաբար Մարիէնպատ մնաց, ուր նշանաւոր վայրերը այցելեց:

—Վիէննայի մէջ պատրաստութիւններ կը տեսնուին Էտուարտ Է.ի ըլլալիք ընդունելութեանց համար: Էթիէն արքիդուքսին զօրագունդէն գումարտակ մը կայարանին մէջ զինուորական պատիւներ պիտի մատուցանէ: Հեծելազօրքերու զօրավար Պառոն Անթոն ֆոն Պէխթոլշայմ, գնդապետ Եոհան ֆոն Պէլնայ, կայսեր թիկնապահ Հիւկօ Տիթրիխշթայն Նիքոլսպուրկ իշխանը եւ Մէնստորֆ կոմսը Էտուարտ թագաւորին հետեւորդ պիտի կարգուին Վիէննա այցելած միջոցին:

Լոնտոն.—Անգլիոյ գաղթային նախարարութիւնը սա հեռագիրը ստացաւ զոր Ջոնսթըրնէն օգոստոս 17 թուականով ղրկած է Նիկէրիայի վարիչ սպան.—«Առաջքայէն յուլիս 28ին Պուրմիի միջոցաւ ղրկուած լուրերու նայելով, երեսուն սպիտակամորթներէ, հինգ հարիւր բնիկներէ, Մաքսիմ չորս թնդանօթներէ եւ երկու խոշոր թնդանօթներէ բաղկացած գունդ մը, յուլիս 27ի առաւօտ դէմ Պուրմիի վրայ յարձակեր է յաջողութեամբ: Ճակատամարտը մինչեւ իրիկուն տեւեր է: Քաղաքը բոլորովին քանդուած է: Թշնամիին կողմէ եօթը հարիւր հոգի մեռած են:» Հեռագիրը կը յարէ թէ սպայ մը, չորս զինուոր եւ վեց բեռնակիր սպաննուեր են: Երեք սպաներ վիրաւորուեր են՝ որոնց մէկէ ծանրապէս: Վաթսուներկու զինուոր ու եօթը բեռնակիրներ ալ վիրաւորուած են: Ուրիշ հեռագիր մըն ալ կ'ըսէ թէ Սոքոթոյի նախորդ ցեղապետը եւ ուրիշներ սպաննուեր են Պուրմիի մէջ:

—Անգլիա եւ Ռուսիա մեծաքանակ ածուխ կը գնեն Կալլէսի երկրէն: Տէյլի Մէյլ կ'ըսէ թէ Անգլիոյ ծովային նախարարութիւնը մէկ միլիոն թոնօ ածուխի գինը ուզած է իմանալ՝ յանձնելի Անգլիոյ նաւային գլխաւոր կայաններ, մանաւանդ Ճիպրալթար եւ Մալթա: Ռուսիա ալ գրեթէ նոյն քանակութեամբ ածուխ կ'ուզէ: Անգլիական վաճառատուն մը ռուս միջնորդներուն հետ սակարկութիւն ըրաւ 250,000 թոնոյի համար: Այդ ածուխները կարելի եղածին չափ շուտով պիտի յանձնուին: Պահանջուած 250,000էն հարիւր հազարը յանձնելի մնացած է: Անգլիոյ կառավարութեան ուզած մէկ միլիոն թոնոն՝ դեկտեմբեր 31ին աւարտող եռամսեային պէտքերուն համար է: Լոնտոնի վաճառական մը կ'ըսէ թէ այդ քանակութիւնը կրկնապատիկն է սովորաբար Անգլիոյ կառավարութեան ունեցած պէտքերուն:

—Անգլիոյ երեսփոխաններուն կողմէ իրենց ֆրանսացի պաշտօնակիցներուն տրուելիք այցելութիւնը նոյեմբեր 25ին տեղի պիտի ունենայ: Անգլիացի երեսփոխանները կէս օրէն երկու ժամ ետքը Չէրինկ-Քրոսի կայարանէն ճամբայ պիտի ելլեն: Պ. Լուի Սինիլէր Բարիզ ուղեւորեցաւ՝ այցելութեան նախնական պարագաները որոշելու համար:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Ֆոն Այնէմ զօրավարը.—Բրուսիոյ պատերազմական նոր նախարարը.—Թէ ի՛նչ կը սպասուի Ֆոն Կոսլէր զօրավարին յաջորդէն:

Պերլին, 20 օգոստոս.—Ամսոյս 14էն ի վեր Բրուսիա պատերազմական նոր նախարար մը ունի: Այդ թուականին ծանուցուած փոփոխութիւնը յանկարծական բան մը չէր: Մայիս 15էն ի վեր, այն օրը երբ ֆոն Կոսլէր զօրավարը գրաւորապէս ստացաւ իր խնդրած եռամսեայ արձակուրդը, յայտնի եղած էր թէ պատերազմական նախարարը ալ եւս հաճելի չէ եւ ամէն կողմէ անոր յաջորդ ցոյց կը տրուէր ֆոն Այնէմ զօրավարը: Եւ արդարեւ այդ գուշակութիւնը իրականացաւ: Մինչդեռ կայս. հրամանագիր մը, Արժանիք պատուանշանին հետ, կը պսակէր ֆոն Կոսլէր զօրավարին ասպարէզը, անոր յաջորդը՝ ֆոն Այնէմ զօրավարը նոյն օրը պատերազմական նախարարութեան պաշտօնին կը ձեռնարկէր, ներկայ գտնուելով Վիլհելմ կայսեր նախագահութեամբ գումարուած նախարարաց Խորհուրդին: Ֆոն Կոսլէր զօրավարը կրցաւ եօթը տարի շարունակել պատերազմական նախարարի պաշտօնը: Այսօր կը մեղադրեն զայն թէ անբաւական եղած է, բանակին յառաջ ձերբու կազմակերպութիւնը անյաջող վիճակի մէջ թողած, պարապ տեղը վշտացուցած է գործօն վիճակի մէջ եղող զօրավարները՝ զանոնք ընդունելու համար երկար ատեն սպասցնելով, Խորհրդարանին մէջ բանակին ելմտացոյցին վրայ վիճաբանութիւն կատարուած ատեն իր պաշտօնին մարդը չէ եղած եւ այլն: Քանի որ երկար ատեն հարկ եղաւ այդ ըսուած թերութիւնները նշմարելու համար, հետեւաբար կարելի է ըսել թէ այդ մարդը բոլորովին զուրկ չէր արժանիքէ: Անվիճելի կէտը այն է որ միջակ ատենաբան մըն էր, նոյն իսկ քիչ մը անճարակ, վասն զի քանի անգամներ իր վարչութիւնը ձախող դիրքի մէջ թողուց Խորհրդարանին հանդէպ: Ատ է այն գլխաւոր պատճառը որ անոր շնորհազրկութիւնը առաջ բերաւ: Բրուսիոյ պատերազմական նախարարը որ առանց նոյն տիտղոսը ունենալու, իրականին մէջ միանգամայն պատերազմական նախարարն է Գերմանիոյ կայսրութեան, նաեւ Խորհրդարանին առջեւ ներկայացուցիչն է նոյն պաշտօնատանին: Իբրեւ այդ պէտք է պատասխանէ բանակին վրայ եղած հարցապնդումներուն, մանաւանդ պաշտպանել կառավարութեան կողմէ պահանջուած զինուորական վարկերը: Այդ դերը վիճաբանողի յատկութիւններ կ'ուզէ, զորս չունի ֆոն Կոսլէր զօրավարը: Եւ ճիշդ բանակին ելմտացոյցին համար վերջին անգամ կատարուած վիճաբանութեանց պահուն երեւան ելաւ մարդ մը որ ունէր այդ ձիրքը: Այդ մարդն է ֆոն Այնէմ զօրավարը: Նախարարութեան օգնական էր՝ իբրեւ կառավարութեան պատուիրակ. այդ կերպով միջոցը գտած էր ինքզինքը մտիկ ընել տալու, Խորհրդարանին զարմանք պատճառելով իր դիւրասահ խօսքերով, զուարթաբանութեան երեւոյթով եւ մանաւանդ ընդդիմադիր կուսակցութեան ուղղուած պատասխանատուութիւններով: Ատենաբանական տաղանդի այդ գեղեցիկ խոստումներն էին որոնք ֆոն Այնէմ զօրավարին ընտրութիւնը որոշեցին՝ իբրեւ պատերազմական նախարար: Բաղդը ժպտեցաւ անոր, քանի որ տակաւին յիսուն տարեկան ըլլալով՝ երկրորդ կարգի զօրավարի աստիճանին բարձրացաւ: Այդ նոր պաշտօնին մէջ բաղդը պիտի շարունակէ՞ իր նպաստաւորութիւնը: Անոր գործը շատ ծանր պիտի ըլլայ, վասն զի ամէնէն աւելի պիտի աշխատի բանակին համար նոր եւ կարեւոր վարկեր յաւելումներ ձեռք բերել Խորհրդարանէ մը որ հետզհետէ դժուարահաճ կ'ըլլայ:

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Ս. Էթիէնի տօնը.—Հունգարիոյ տագնապը.—Դաշինքը.—Կոլուխովսքի կոմսը.—Կաթոլիկ Եկեղեցին եւ Սլաւոնները.

Բէշթա, 21 օգոստոս.—Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը, երէկ, ներկայ գտնուեցաւ Սէն-Մաթիաս եկեղեցիին մէջ կատարուած արարողութեանց Ս. Էթիէնի տօնին համար որ Հունգարիոյ պաշտպան սուրբն է: Հունգարիոյ գահերէց Ֆլոտիուս Վասարի կարտինալը պատարագ մատոյց: Կայսրը չհետեւեցաւ կատարուած եկեղեցական թափօրին: Կայսրը ամէն կողմ մեծ խանդավառութեամբ ընդունուեցաւ: Թափօրէն ետքը կայսրը եւ Եոսէֆ արքիդուքսը ներկայ գտնուեցան գոհաբանական աղօթքին:

—Իրիկուան կայսրը երկար ունկնդրութիւն մը շնորհեց Քուէն Հէտէրվարի կոմսին: Այդ միջոցին որոշուեցաւ կարգը ունկնդրութիւններուն որոնց ամէն օր չորս պիտի ըլլան եւ մինչեւ երկուշաբթի պիտի տեւեն: Այսօր կը սկսին Խորհրդարանին երկու ատենապետներուն Ապոնիի ու Զաքի կոմսերուն ընդունելովը: Ցետոյ միւս Անտրաշի կոմսը եւ Պ. Ալեքսանտր Վէքէրլէ:

—Նախարարական տագնապը կ'երեւայ թէ տակաւին շաբաթներ պիտի շարունակէ, քանի որ կայսրը օգոստոս 30ին Վիէննա պիտի ուղեւորի՝ Անգլիոյ թագաւորը ընդունելու եւ յետոյ Հունգարիոյ ու Կալիցիոյ ռազմափորձերուն ներկայ պիտի գտնուի: Քուէն Հէտէրվարի նախարարութիւնը փոխանորդաբար կը վարէ գործերը, որով նոր զինուորները կարելի պիտի չըլլայ դրօշի տակ կոչել, նոյն իսկ Աւստրիոյ մէջ, որով ժամանակնին լրացած զինուորները կարելի է է մինչեւ դեկտեմբեր 31 զէնքի տակ մնան:

Վիէննա.—Արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմսը միշտ Վիէննա կը գտնուի. կայսեր հետ Իշլ չգնաց, վասն զի չուզուեցաւ որ Հունգարիոյ հետ կատարուած բանակցութիւնները արտաքին ազդեցութեան մը ենթարկուին: Այսօր Կոլուխովսքի կոմսը ընդունեց Ռումանիոյ նախարարապետ Պ. Տէմէթէր Ստուրծան որ Քարլսպատէն ու Կաշթէյնէն կու գար:

—Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ կ'ըսէ թէ Ադրիական Խրուաթները ու Սերպերը շատ մտադիր են այն խնդրոյն համար թէ նոր Պապը ի՛նչ ընթացք պիտի հետեւի հին սլաւերէնին գործածութեանը մասին Տալմաչիոյ, Խրուաթիոյ եւ Իսթրիոյ կաթոլիկ եկեղեցիներուն մէջ: Վիէննական թերթը այդ առթիւ կը յիշէ թէ Լէոն ԺԳ. շատ նպաստաւոր կ'երեւար Խրուաթներու պահանջումներուն՝ սլաւոն լեզուն իբրեւ եկեղեցական լեզու գործածելու մասին:

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Պ. Ֆուրնիէի յուսահատութիւնը.—Իր կնոջ մահէն ետք.—Թոյն եւ ռէվոլվէր.—Օրորոցի մօտ տամ մը.—Սոսկալի գիշեր մը:

Բարիզ, 20 օգոստոս.—Երէկ կէս օրէն ետքը Ֆուրնիէ հեռագրական Գործակալութիւնը զեկոյցով մը ծանոյց թէ իր տնօրէնը՝ Պ. Ժօրժ Ֆուրնիէ մեռած էր, չկրնալով դիմանալ իր կնոջ մահուան որ արդիւնք էր ծննդաբերութեան: Պ. Ժօրժ Ֆուրնիէ «վիլլա» մը վարձած էր՝ ծաղկի ածուներով շրջապատուած եւ սաղարթախիտ ծառերով հովանաւորուած: Հոն կը բնակէր իր կնոջ եւ աղջկանը հետ՝ ութ տարեկան: Անցեալ օրը տիկին Ֆուրնիէ աղջիկ մը ծնելէ ետքը մեռաւ: Երէկ առտու Պ. Ֆուրնիէ, իր կնոջ սենեակին դրանը առջեւ անձնասպան եղաւ. սա պարագաներուն մէջ զոր կը պատմէ ականատես վկայ մը՝ «վիլլային» պարտիզպանը Պ. Սավարի.—Մեր տիրոջ Պ. Ֆուրնիէի յուսահատութիւնը կարելի չէ նկարագրել այն պահուն երբ տիկին Ֆուրնիէ հոգին աւանդեց իր թեւերուն մէջ: Վայրկեան մը կարծեցինք թէ մտային խանգարում մը ունեցած է: Սուր ճիչեր կ'արձակէր. դժուարաւ կրցանք զայն հեռացնել կնոջը դիակին վրայէն՝ զոր անդադար կը համբուրէր: Առտուն միայն Պ. Ֆուրնիէ քիչ մը հանդարտեցաւ. իր աշխատութեան սենեակը քաշուեցաւ եւ սկսաւ գրել: Ճաշի ատեն նպաստին իմաց տուաւ թէ սեղանը պատրաստ է, բայց Պ. Ֆուրնիէ պատասխանեց թէ բան մը պիտի չուտէ: Դրան ճեղքուածքէն տեսանք թէ թուղթեր եւ պարունակներ կարգադրելու վրայ է, զորս մէկ կողմէ կը կնքէր: Կէս օրէն ետքը գիս կանչեց եւ տասն չափ նամակներ տուաւ՝ նամակատուն տանելու համար: Անոնց մէկը ուղղուած էր իր մտերիմ բարեկամին՝ Պ. Վանտրէյսի, որուն տունը կը գտնուէր աղջիկը, տիկին Ֆուրնիէի ծննդաբերութեան տագնապները սկսելէն ի վեր: Պ. Ֆուրնիէ խնդրեց ինծմէ որ յետոյ Բարիզ երթամ եւ Գործակալութեան պաշտօնեաներէն մէկ քանին «վիլլա»ն ղրկեմ: Անոնք երբ ժամանեցին, Պ. Ֆուրնիէ իր աշխատութեան սենեակը առաջնորդեց, ուր բաւական ատեն մնացին: Ցետոյ մինչեւ արտաքին դուռը ընկերացաւ անոնց: Առանց խօսելու, աչքերը արտասուքէ կարմրած եւ արտաքին հանդարտ երեւոյթով նորէն գնաց իր սենեակը: Իրիկունն ալ չճաշեց: Ժամը 9 1/2ին մեր մօտ գալով պատուիրեց որ մեր սենեակները քաշուինք, ըսելով որ ամենքս ալ յոգնած ենք եւ թէ ինք պիտի հսկէ իր խեղճ կնոջ վրայ: Հազիւ թէ անկողին մտած էինք՝ մեռեալին սենեակին կողմէն հրազէնի պայթում մը լսեցինք: Գուշակելով որ դժբաղդութիւն մը պատահած է, դուրս նետուեցանք: Պ. Ֆուրնիէ իր կնոջ սենեակին սեմին վրայ էր՝ ձեռքը ռէվոլվէր մը բռնած: Մեզ տեսնելուն ըսաւ թէ ի՛նչ կ'ուզէինք՝ քանի որ պատուիրած էր մեզի որ պառկինք: Շատ գրգռուած էր եւ աչքերը մոլեգնած էին: Այդ միջոցին պարտէզին դուռը զարնուեցաւ: Պ. Վանտրէյս էր, որ տիկին Ֆուրնիէի մահուան գոյժը առած ըլլալով եկած էր: Քանի մը խօսքով անոր հասկցուցի Պ. Ֆուրնիէի յուսահատ վիճակը, ինչպէս նաեւ քիչ առաջ տեղի ունեցած տեսարանը: Պ. Վանտրէյս իսկոյն Պ. Ֆուրնիէի քով փութաց, զորս համոզել աշխատեցաւ, յիշեցնելով որ աղջիկ մը ունի: Տէրս պատասխանեց թէ այդ մահը շատ անտանելի հարուած մըն էր իրեն եւ թէ պիտի չկրնար ալ եւս ապրիլ, թէ գործերը կարգադրած էր եւ թէ կը խնդրէր թոյլ տալ իրեն վերջացնելու կեանք մը որ ալ եւս անտանելի էր: Պ. Վանտրէյս ինչ որ կարելի է ըրաւ, զայն համոզելու եւ ամբողջ գիշերը քովէն չբաժնուեցաւ: Առտուան ժամ 5ին կարծեց թէ Պ. Ֆուրնիէ ետ կեցած է աղէտալի որոշումէն: Պ. Ֆուրնիէ մտածում մը միայն ունէր, ինքը յանձնած նամակներով իր բարեկամներուն կը ծանուցանէր իր կամաւոր մահը: Պ. Վանտրէյս սենեակէս գալով ըսաւ ինծի թէ Պ. Ֆուրնիէի մօտ երթամ եւ ըսեմ թէ իր տուած նամակները մոռցած էի նամակատուն յանձնել: Համակերպեցայ եւ երկուքս ալ մտանք Պ. Ֆուրնիէի սենեակը: Պ. Ֆուրնիէ սեղանի մը կրթնած էր՝ ձեռքը բռնած սրուակ մը՝ «սիւպլիմէ քորրոզիֆ»ով լեցուած: Դեռ իրեն չմօտեցած՝ այդ թոյնէն խմեց մեծ քանակութեամբ, սրուակը ձեռքէն յափշտակեցինք, բայց շատ ուշ էր: Պ. Ֆուրնիէ երեսի վրայ գետինը ինկաւ եւ «Շո՛ւտ, շո՛ւտ կաթ տուէք, կ'այրիմ, սոսկալի բան է:» Պ. Վանտրէյս ու ես դուռը փութացինք օգնութիւն ուզել, բայց հազիւ թէ երկու քայլ առած էինք, հրազէն մը պայթեցաւ: Պ. Ֆուրնիէ ռէվոլվէրով ինքզինքը զարկած էր քունքէն: Հոն, օրորոցէն մէջ, նորածին աղջիկը, ցաւագին ճիչեր կ'արձակէր:»

—Պ. Ֆուրնիէ տասը տարի առաջ ամուսնացած էր Օր. Կուշոյի հետ որ այն ատեն քսանըմէկ տարեկան էր: Պ. Ֆուրնիէ 48 տարեկան էր եւ 23 տարիէ ի վեր կը վարէր հեռագրական համանուն Գործակալութիւնը:

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՎԱԳՈՆ ՄԸ

Գէորգիոս Ա.ի վակոնը.—Շքեղ յարդարանք.—Անիւներու վրայ պալատ մը:

Բարիզ, 20 օգոստոս.—Ցունաստանի թագաւորը արքայական շքեղ վակոն մը յանձնարարած է Բարիզ, ուր հիմա կը պատրաստուի եւ մօտ օրէն լմննալու վրայ է: Այդ մասնաւոր վակոնը 14 մէթր երկարութիւն ունի: Կեդրոնական անդաստակի մը միջոցաւ երկու մասերու բաժնուած է վակոնը. անձնական գործածութեան եւ ընդունելութեան բաժիններու: Անիւներու վրայ թաւալող ճշմարիտ պալատ մըն է: Անձնական գործածութեան բաժինը կը պարունակէ թագաւորին ննջասենեակը, զարդախուցը, թագուհիին ննջասենեակը, աշխատութեան մատենադարան-սենեակ մը՝ լայն նրբանցքով մը: Ընդունելութեան մասը կը բաղկանայ ինը քառակուսի մէթր մեծ սրահէ մը եւ միեւնոյն մեծութեամբ ճաշասրահէ մը՝ տասը հրաւիրեալներու համար: Գէորգիոս Ա.ի այս վակոնը հիանալի կերպով յարդարուած է: Մասնագէտները կը վկայեն թէ մինչեւ հիմա այդքան պերճ ու ճաշակաւոր չէ յարդարուած վակոն մը: Թագաւորին ննջասենեակը ծիրանեգոյն ցոլքեր արձակող կապոյտ մետաքսով յարդարուած է: Զարդախուցը ջուրի կանաչ գոյնով ներկուած է ու ձեղունին վրայ նէնուֆարներ նկարուած: Թագուհիին ննջասենեակն ալ արքունական շքեղութեամբ յարդարուած է, բայց հոն տիրապետող ծաղիկն է ճերմակ դահլիան, ինչպէս թագաւորին ննջասենեակին մէջ՝ պատատուկը: Մատենադարան-աշխատութեան սենեակը վերածնութեան ոճով շինուած է: Հոս ալ կարտինները հիանալի են: Վերջապէս ընդունելութեան սրահը, ճաշասրահը եւ նրբանցքները ամէնքն ալ անսպառ ճաշակով յարդարուած ու շինուած են:

Ո՞Վ Է ԲՐԱՈՒՖՈՐՏ

Պազէն մարէշալը.—Մէքսիկայի մէջ.—Որդեգիր ու ապօրէն զաւակներ:

Բարիզ, 20 օգոստոս.—Ենթադրենք թէ, ինչպէս կ'ըսէ փաստաբանը, այնքան եռանդով փնտռուած անունը ըլլայ «Պազէն». այդ տարօրինակ ենթադրութեան մէջ ի՛նչ է գործին վիճակը: Ֆրանսուա-Աշիլ Պազէն, 1862ին, Ֆօրէ զօրավարին կը յաջորդէ իբրեւ հրամանատար Մեքսիկայի բանակին: 1863ին կը գրաւէ Մեքսիկօն եւ տեղացիներու անկանոն պատերազմին դէմ աշխոյժ պայքար մը մղելէ ետքը, Մաքսիմիլիէնի գործը կը յաջողցնէ: Պատմութիւնը կ'ըսէ թէ Պազէն Ամերիկայի մէջ անհատական սեփականութիւններ կը գրաւէր եւ վերջապէս իր քսակը կը պարարտացնէր: Պազէնի կեանքին այդ տագնապալից շրջանին պէտք է պատահած ըլլայ այն դէպքը որ զինքը կը միացնէր Իւմպէրներուն: Պազէն Մեքսիկացի գեղանի կին մը ճանչցեր է հոն, զայն սիրեր եւ հաստատուած յարաբերութիւններէն ունեցեր է երկու զաւակներ՝ Թերէզ եւ Ռոմէն: Գալով Էմիլի, ուրիշ սերունդէ մըն է անիկա. կարելի է ճշմարիտ ու աւելորդ միակ զաւակը Օսնի զոնդակահարին: Եթէ ընդունինք Պազէնի եւ Մեքսիկացի սեւաչուի կնոջ հովուերգութիւնը, ամէն բան կը յայտնուի եւ ամբողջ մանուածապատ շէնքը շքեղ յստակութեան մը մէջ կ'երեւայ: Պազէն Ֆրանսա կը դառնայ: Հոմանուհին, իբրեւ կատարեալ սիրուհի, կը հետեւի անոր՝ իր գաղտնի սիրոյն պտուղներուն հետ: 1866ին Պազէն Ֆրանսայի անձնապահ բանակին հրամանատար կը կարգուի: Սա աւելցնենք թէ Պազէն Մեքսիկայի մէջ օրինաւոր ամուսնութիւն կը կնքէ տեղացի ուրիշ կնոջ մը հետ, որուն հայրը երբեմն նախագահ եղած էր Մեքսիկայի հանրապետութեան: Պազէն այդ կնոջմէն ալ քանի մը զաւակներ կ'ունենայ: Հաւանական է որ իր օրինաւոր ու ապօրէն ընտանիքին միջեւ հայրը ինքզինքը կը պահէ եւ օրինակի համար Բրաուֆորտ անունը կը ստանայ «սիրոյ ու դիպուածին զաւակներուն համար»: Այդ վայրկեանէն սկսելով պատմութիւնը տրամաբանական ձեւ մը կը ստանայ. Պազէն-Բրաուֆորտ իր որդւոց՝ Թերէզի ու Ռոմէնի կը թողու Մեքսիկայի մէջ ըրած կողոպուտներէն եւ կարելի է Մեցի մատնութենէն շահած դրամը: Հիմա Պազէն-Բրաուֆորտ զաւակները Պազէն-Տորինեաքներուն հետ կը կռուին՝ հարիւր միլիոն ֆրանքի գումարը ստանալու համար: Այսպէս առաջ եկած են Իւմպէր-Տորինեաքներու խարդախութիւնները եւ անվերջանալի դատերը: Այս է պատմութիւնը որ կը պատմուէր դատական պաշտօնատանին մէջ, Պ. Լապորիի յայտարարութիւններէն ետքը:

ԻՒՄՊԵՐՆԵՐՈՒ ԴԱՏԸ

Թ. ՆԻՍՏ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

Պ. Լապորիի ճառին շարունակութիւնը.—Եզրակացութիւն Պ. Լապորիի.—Երկարատեւ ծափահարութիւն.—Պ. Բիւնէի ճառը:

Բարիզ, 20 օգոստոս.—Իւմպէրներու փաստաբան Պ. Լապորի Թ. եւ Մ. դատավարութեանց մէջ շարունակեց իր պաշտպանողական ճառը, որ չափազանց երկար ըլլալուն, միայն վերջին մասը կ'ամփոփենք. «... Բայց կը զգամ թէ փորձելով թուլումը ընել ամբաստանութեան բոլոր անբաւարար կէտերուն, ա՛լ աւելի պիտի նուազեցնեմ երեք օրէ ի վեր խօսած պաշտպանողական ճառիս արժէքը: Կ'ուզեմ մէկ բառով ամփոփել զանոնք: Ամբաստանող կողմը կը կարծէ յաղթանակ տարած ըլլալ—չեմ պարտկեր այդ առարկութիւնը—երբ կ'ըսէ մեզի. «Ո՞ւր են միլիոնները: Ո՞ւր են Բրաուֆորտները:» Պիտի ջանանք պատասխանել: Ամբաստանող կողմը կ'աւելցնէ. «Ոչ միայն Բրաուֆորտները մէջտեղ հանեցէք, այլեւ միլիոնները, որովհետեւ եթէ ձեզի հետ բերէք Բրաուֆորտները՝ առանց միլիոններու, չպիտի ընդունինք զանոնք:» Հո՛ն ուրեմն, ես աւելի հեղինակութեամբ ու իրաւունքով կը դառնամ ամբաստանող կողմին ու կ'ըսեմ. «Բրաուֆորտները ցոյց տուինք մենք, 1885էն ի վեր, աւելորդ է դատարանին մէջ փնտռել զանոնք, դատավարութեան ատեն, քանի որ ամբողջ տարիներ ցոյց տուինք: Ո՛չ Ռոմէնն էր անիկա եւ ոչ ալ Էմիլ Տօրինեաքը, երբ կը պնդէիք որ Էմիլ ու Ռոմէնն էին Բրաուֆորտները, վկաներու միջոցաւ ցոյց տուինք թէ անկարելիութեանց ու հակասութեանց կը բաղխիք: Ուրեմն Բրաուֆորտներ կան տեղ մը: Լաւաբանութիւն, ապացոյց պէտք է ընծայէք մեզի, եթէ շարունակէք ըսել. «Մէջտեղ հանեցէք Բրաուֆորտները միլիոններուն հետ մէկտեղ:» Ուստի կը դառնամ ձեզի ու կ'ըսեմ. «Բրաուֆորտները մէջտեղ հանեցէք նոյն իսկ դատարկաձեռն:» Երբ զանոնք հոս տեսնեմ, ու դուք յաջողիք պարզել այս գործին բոլոր գաղտնիքները, այն ատեն ամբաստանող կողմը ստուգութիւնը ձեռք պիտի ձգէ: Ապա թէ ո՛չ՝ տարակոյս առաջ պիտի բերէ: Ինծի պէս դուք ալ պէտք է օգտուիք այդ տարակոյսէն, որովհետեւ անկարելի բան է որ այս դատին արտաքին տարրերէն դուրս՝ զոր մատնանշեցի ճառիս մէջ, ձեր խիղճը վտանգէք, ապացոյցը ձեռք չանցուցած, առանց հանրային շահու խնդիր յուզելու: Եւ երբ մարդ երեք օր դատապաշտպանութիւն կ'ընէ, երբեմն, վերջին պահուն, նիւթին ուժէն մղուած, քիչ մը հեռուները կ'երթայ: Չեմ ուզեր իմ խօսքերովս աւարտել ճառս, որուն սկզբնաւորութեանը մէջ իմ դրութիւնս ու թէզս հովանաւորեցի ամէնէն ֆրանսացի մարդով, այն է Մոնթէնիի խօսքերով: Ճառս աւարտելէ առաջ ալ, կ'ուզեմ ուրիշ ոչ նուազ ֆրանսական միտքի մը՝ Վոլթէրի կարծիքին ապաստանիլ: Ականջ դրէք այն երեք տողերուն զորս Վոլթէր իր Փիլիսոփայական Բառգրքին մէջ գրած է Ճշմարտութիւն եւ Ստուգութիւն բառերուն առջեւ: Պարոն երդուեալներ, ինքզինքնուդ հարցուցէք թէ ամբաստանող կողմը ապացուցա՞ծ է որ ֆիզիքապէս ու բարոյապէս անկարելի է իրերու տարբեր հաւանականութիւն մը: Ո՛չ պիտի պատասխանէք: Անկախ ու պարկեշտ մարդու ձեր խղճմտանքով՝ անպարտ պիտի արձակէք զանոնք:» Երկարատեւ ծափահարութիւններ թնդացուցին սրահը, երբ Պ. Լապորի աւարտեց իր ճառը: Ցետոյ ծանօթ փաստաբանը շնորհաւորութիւններ ընդունեց իր պաշտօնակիցներուն կողմէ: Նիստը դադրեցաւ պահ մը, որուն վերսկսումին՝ Էմիլ Տօրինեաքի փաստաբան Պ. Բիւնէ սկսաւ խօսիլ իր պաշտպանողական ճառը:

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Միրիմիրանի աստիճան տրուեցաւ Պաղտատի նահանգին Քէրպէլա գաւառին Նէճէֆ Էշրէֆ գաւառակին գայմագամ Րաշիտ փաշայի:

—Արշիփելագոսի կղզիներու նահանգին Միս գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Բէտրիէի նախորդ գայմագամ Իսմայիլ Բէմալ էֆ.:

—Բազարճըգ գաւառակին գայմագամի օգնական անուանուեցաւ Տիմէթօքա գաւառակին գայմագամի օգնական Ցակոբ Նավէր էֆ., որուն յաջորդեց Բազարճըգ գաւառակին գայմագամի օգնական Արմենակ էֆ.:

—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ զինուորական բարձրագոյն վարժարանին ներքին անօրէն Մէհմէտ Սէրվէթ փաշայի եւ Բլօթանեայի գաւառին կառավարիչ Ահմէտ Ֆուատ փաշայի:

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.—Վեհ. Սուլթանը հրամայեց որ կայս. անձնական Գանձուն կողմէ շնորհուած գումարներով Շքոտրայի նահանգին Թուզ գաւառակին, անոր կեդրոնին, գիւղերուն եւ շրջակայ լեռներուն իսլամ ժողովրդեան տղաքը թլփատուին կայս. գահակալութեան տարեդարձին օրը: Այդ նպատակով յանձնաժողով մը կազմուած է հոն:

ԷՏԻՐՆԷԻ գաւառական թերթին մէջ հետեւեալը կը կարդանք.—Պուլկարիոյ գոմիտէութեան Պուրկասի քարտուղարութիւնը ծանոյց թէ խոստանակ ընձեռու թելագրութիւններէն խաբուելով փախած Պուլկարներէն Իւնճէ գիւղին ժողովուրդէն քանի մը հոգի պիտի վերադառնան եւ թէ ութ օր առաջ Մալքօչլու գացած են: Արդարեւ մուխթարները իմաց տուած են թէ եօթը անձեր իրենց գիւղը վերադարձեր են:»

ԵՐԱԽՏԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՂԵՐՁ ՄԸ.—Հալէպի նահանգին բոլոր երեւելիները եւ ոչ-իսլամ համայնքներու հոգեւոր պետերը հեռագիր մը ուղղելով կայս. Պալատ, երախտագիտութիւն յայտնեցին Վեհ. Սուլթանին այն հայրախնամ հոգածութեան համար՝ զոր ցոյց տուաւ՝ նահանգին զանազան կողմերը երեւան ելած հիւանդութեան առաջքը առնելու մասին, հրամայելով առողջապահական միջոցներու խստիւ գործադրութիւնը, բժիշկներու ու դեղերու առաքումը, եւայլն:

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐԸ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայած էր որ Ռումէլիի նահանգաց համար անուանուելիք պաշտօնեաները երբ ընտրուին, հոգ տարուի որ ուղղամիտ ու պարկեշտ անձեր ըլլան: Մեծ-Եպարքոսը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, ծանոյց ամէն կողմ որ միւս նահանգներուն համար անուանուելիք պաշտօնեաներն ալ վերոգրեալ հանգամանքները ունեցող անձերէ ընտրուին:

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Աւստրիոյ, Անգլիոյ ու Պարսկաստանի դեսպանները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց նախարարին հետ:

—Ամերիկեան դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռը գնաց եւ տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպան Պառոն Մարշալ ֆոն Պիպէրշթայն որ ժամանակէ մը ի վեր արձակուրդով Գերմանիա կը գտնուէր, երէկ Կ. Պոլիս դարձաւ Քէօսթէնճէի շոգենաւով: Վեհ. Սուլթանին կողմէ Խարիճիէի արարողապետ Ղալիպ պէյ եւ Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին կողմէ ալ այս վերջնոյն թարգմանը Գավաք ղրկուելով բարի գալուստ մաղթեցին Պառոն Մարշալի: Դեսպանատան պաշտօնեաներն ալ մինչեւ Գավաք գացին շոգեմակոյկով, դիմաւորելու դեսպանը որ Թարապիոյ առջեւ շոգենաւէն իջաւ եւ դեսպանատան ամառանոցը գնաց: Պառոն Մարշալ, Չէրինէն ճամբայ ելլելէ առաջ, Վիլհէլմ կայսեր ներկայացեր է: Դեսպանուհին եւ զաւակները երկու շաբաթէն Կ. Պոլիս պիտի դառնան:

ՄԱՔՍԱՏԱՆ քննիչ յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուեցաւ վերատեսուչ Նազիֆ փաշայի նախագահութեամբ եւ զբաղեցաւ մաքսային պահապան պաշտօնեաներու ընտրութեան գործովը, անոնցմէ տասնըվեց հոգի ընտրեց. Նաեւ նկատողութեան առաւ մաքսատուներու գործառնութիւնները քննող քննիչներուն տեղեկագիրները:

—Երէկ ալ մաքսային Խորհուրդին անդամներէն ոմանք քննեցին Պոլսոյ ու Ղալաթիոյ մաքսատանց գործառնութիւնները:

—Մաքսային բոլոր պաշտօնեաներուն հրաման տրուեցաւ որ համազգեստով գտնուին իրենց պաշտօնին գլուխը:

ՄՈՒՇԻ նոր կառավարիչ Մէհմէտ Բաշիտ փաշա, երէկ, իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ Մէսաժըրիի Կուատիանա շոգենաւով:

ՊՐՈՒՍԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ շաբաթ օրը Կէմլէյիկի մէջ երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեր է, առանց վնասակար հետեւանք մը ունենալու:

ԳԱՍԹԷՄՈՒՆԻԷՆ կը հեռագրեն թէ նահանգին արմտիքներու տասանորդը 181,367 ոսկիի փոխարէն վարձակալութեան տրուած է՝ անցեալ տարիէն 43,305 ոսկի աւելի:

ՊԱՂՏԱՏԻ երկաթուղիին առաջին մասին, Գոնիայէն Էրէյլի, շինութեան գոմիսէր կարգուեցաւ արուեստական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան մասնագէտներէն գնդապետ Խալիտ Զիհնի պէյ:

ՍԵՒ ԼԵՌԱՆ դեսպան Պ. Պօքիչ որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, սկսեր է ապաքինիլ:

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութեան կարծիքը ուղղուած էր սա խնդրոյն վրայ.—Հանրային Պարտքի վարչութեան գոմիսէրը ծանուցած էր թէ Պատրիարքարաններու կողմէ, դրոշմաթուղթի օրէնքին հակառակ, առանց դրոշմաթուղթի փոխանակուած գրութիւնները ենթակայ ըլլան դրոշմաթուղթի: Այդ մասին կատարուած բանակցութիւններէն եւ Հայոց Պատրիարքարանին ու Պուլկարաց Էկզարքութեան թագրիրներու պարունակութենէն սա հասկցուած է որ Հանրային Պարտքի վարչութեան խնդրոյ առարկայ ըրած գրութիւններն են՝ Ա. ծնունդներու, պսակներու եւ մկրտութեանց համար եկեղեցիներու ու Պատրիարքարաններու կողմէ տրուած իլմուխապէրները. Բ. ծնունդներու եւ մկրտութեանց համար արձանագրութեանց պատճէնները եւ Գ. մկրտութեանց համար գանձուած գումարներու փոխարէն Պատրիարքարաններու կողմէ տրուած ընկալագիրները: Հանրային Պարտքի վարչութիւնը ըսած է թէ ծնունդներու, մկրտութեան եւ պսակներու մասին տրուած գրութիւնները, կրօնական գործերու վերաբերելով, դրոշմաթուղթէ զերծ են, սակայն այդ կարգի գրութիւններու արձանագրութիւնները պահանջողներուն տրուելիք պատճէնները, որոնք տուրքերու սակացոյցին համաձայն, պէտք է դրոշմաթուղթի ենթակայ ըլլան. նաեւ թէ՝ եկեղեցիներու եւ թէ Պատրիարքարաններու կողմէ այդ կերպով առնուած դրամները տուրք մը կը նկատուին, որով անոնց համար տրուելիք ընկալագիրները պէտք է դրոշմաթուղթի ենթակայ ըլլան, օրէնքին տրամադրութեանց համաձայն: Արդ, դատական նախարարութիւնը նկատողութեան առաւ թէ՝ ելմտական նախարարութեան եւ թէ Պատրիարքարաններու հետ կատարուած բանակցութեանց արձանագրութիւնները, եւ նկատելով որ Պատրիարքարանները յայտնած են թէ ծնունդները ու պսակները ծանուցանելու համար Պատրիարքարաններու կողմէ մարդահամարի վարչութեան տրուած խմուխապէրներուն վրայ արդէն դրոշմաթուղթ կը փակցուի եւ թէ խնդրած են որ Քրիստոնեաներուն կողմէ պսակի ատեն քահանաներէն տրուած վկայականները եւ մկրտութեանց կատարման գրութիւնները, կառավարական պաշտօնարաններէ եւ ոչ մէկին ցոյց տրուելովը, դրոշմաթուղթէ զերծ մնան, նկատելով որ Հանրային Պարտքի վարչութիւնն ալ արդէն այդ գրութիւնները լոկ կրօնական գործերու վերաբերող եւ դրոշմաթուղթի տուրքէ զերծ կը նկատէ, նկատելով որ նոյն վարչութեան այն պահանջումը, որով վերոգրեալ գրութիւններու թարգմանագրութիւնը ուզողներուն տրուելիք պատճէնները դրոշմաթուղթի ենթակայ են օրէնքին տրամադրութեան համաձայն, ընդունելի կը նկատուի, նկատելով որ հարկ ըլլայ այդ մասին կարելի է զեկոյց մը ընել Պատրիարքարաններուն, նկատելով որ մկրտութեան համար Պատրիարքարաններու կողմէ առնուածը տուրք մը չէ, այլ հանգանակութիւն մը, նկատելով որ երբ Հանրային Պարտքի վարչութիւնը ասկէ առաջ ելմտական նախարարութեան ղրկած ցուցակին մէջ դրոշմաթուղթէ զերծ եղած գրութիւններու կարգը դասած է՝ իբրեւ հանգանակութիւն գանձուած ծախքերու մասին Պատրիարքարաններու կողմէ տրուած ընկալագիրները, եւ նկատելով որ այդ միջոցին ըստ այնմ խնդիրը զեկուցուած է Պատրիարքարաններուն, հետեւաբար դատական նախարարութիւնը պատասխանեց թէ հիմա ասոնք դրոշմաթուղթի ենթարկելու պարագան անհամապատասխան է նախորդ որոշման ու զեկոյցին։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանի քաղաքային ճիւղին մէջ շինուելիք ծննդաբերութեան սրահին համար 53,500 ղրուշի ծախք մը սահմանուած է։ Ինչպէս յայտնի է այդ հաստատութիւնը հիմնուելու նպատակը այն է որ նոյն վարժարանի շրջանաւարտ թաղապետական բժիշկներ կատարելապէս հմտանան մանկաբարձութեան։

ԹԻՆՊԼԷՔԻ Ընկերութեան տարեկան ընդհանուր ժողովը շաբաթ օրը Ղալաթիոյ մէջ գումարուեցաւ Պ. Կ. Օպալօնօյի նախագահութեամբ։ 70,475 բաժնեթուղթեր ներկայացուած էին։ Ամենէն աւելի բաժին ունեցողները՝ Օսմ. Պանքային ներկայացուցիչ Պ. Օթօ Պրանտ՝ 40,000 բաժին եւ Պ. Ժ. Մօպէր՝ 11,000, քննիչ կարգուեցան։ Ընդհանուր ժողովը, 1902—3 ի տարեշրջանին տեղեկագրին տեղեկանալէ ետքը, միաձայնութեամբ հաստատեց սա՛ երեք որոշումները.—Վաւերացուց նոյն տարեշրջանի հաշիւները. արտօնեց վարչութիւնը զուտ շահէն 1218 ոսկի առնել՝ Կարմիր Ծովի ու Միջագետքի չորս նահանգներու համար կնքուած մասնաւոր կանոնագրութեան տրամադրութեանց համաձայն. 547 ոսկի իբրեւ կանոնական պահեստ վար դնել եւ 10,396 ոսկի ալ նոր տարեշրջանի հաշուոյն անցընել։ Վերստին վարիչ ընտրուեցան Բանճիբի պէյ եւ Պ. Պ. Ռուէ ու Նավիլ։ Հաշուաքննիչ Պ. Պ. Մօպէր ու Բէնկէր վերընտրուեցան. իւրաքանչիւրը 500 ական ֆր. պիտի ստանայ։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ հետեւեալը կը հեռագրեն երէկուան թուով. — «Պ. զօրքանակին բժշկապետ տոքդ. Ժաք փաշա, զինուորականի մը վրայ վիրաբուժական գործողութիւն կատարած ատեն, մատը ճեղքեց, որով ալ թեւը ուռեցաւ, հետզհետէ տարածուելով։ Վիճակը ծանր է։ Սէլանիկի կուսակալ Հասան Ֆէհմի փաշա այդ արկածը հեռագրով Կայս. Պալատ հաղորդեց, խնդրելով միանգամայն տոքդ. Քանպուրօղլըն ղրկել՝ Ժաք փաշան դարմանելու համար։»

ՀԻՃԱԶԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ. — Մալիւմաթ կ'ըսէ թէ Հիճազի երկաթուղիին շինութիւնը մինչեւ երեք տարի աւարտելով, Քայֆա ցամաք ելլելիք ուխտաւորները վեց օրէն պիտի կրնան Մէքքէ երթալ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՄԻԱՑՈՒՄԸ. — Մալիւմաթ հետեւեալը կը գրէ. — «Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ կ'իմանայ թէ հանրային պարտքի միացման կայս. վաւերացումը պիտի հրատարակուի՝ փոփոխեալ դրոշմաթուղթերու որոշման հետ։ C սէրին քոնվէրսիոնը պիտի կատարուի հարիւրին 41 ½ համեմատութեամբ։ Այդ գործին պիտի յատկանայ 42.000 ոսկի։»

ԼՈՆՏՈՆԻ հեռագրական համաժողովին իբրեւ օսմ. պատուիրակ ղրկուած հեռագր. ու թղթատար. վերատեսչութեան օտար թղթակցութեանց դիւանին տեսուչ Մելքոն էֆ.ի եւ մասնագէտներու դիւանին տեսուչի օգնական Մէհմէտ Էմին էֆէնտիի ճամբու ծախքին վրայ հազար ֆր. աւելցաւ։

ՋՈՒՐԻ յանձնաժողովը որոշեց Պոլսոյ կողմը ջուր բերելու համար Էտիրնէ Գաբուի մէջ մեծ մթերանոց մը շինել եւ Եէնի Գաբուի մէջ ալ մեքենաներ զետեղել։

ԹՈՔԱՏԻ հանքին զտարանին համար Եւրոպայէն նոր մեքենաներ պիտի գնուին։

ԾԽԱԽՈՏ. —Սէլանիկի նահանգին մէջ, այս տարի, 146,023 տրամավար տեղ ծխախոտ մշակուած է, անցեալ տարիէն 66,337 աւելի։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ. — Քոնսթանթինուբոլիս կը ծանուցանէ թէ Գայսէրիի Յունաց վարժարանին տնօրէն Տ. Մուսհոբուլոս վարդապետը որ քանի մը օրէ ի վեր Աթէնք կը գտնուէր, տեղւոյն ոստիկանութեան կողմէ ձերբակալուեր է, տասը հազար ֆր.ի գողութեան խնդրոյ մը համար։

ԹԱՇ ՔԷՕՓՐԻԻ գաւառակին թաղապետական բժիշկ Խաչիկ Գալուստ էֆ. քանի մը օրէն Հալէպ կ'ուղեւորի, վասն զի նոյն նահանգին մէջ երեւան ելած հիւանդութեան առթիւ հոն գտնուող բժշկական մարմնոյն անդամ կարգուած է։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Շաբաթ օրը Աղեքսանդրիոյ մէջ ժանտախտէ մէկ դէպք պատահեր է եւ Տիմիաթի մէջ՝ երեք։ Կիրակի օրը Աղեքսանդրիոյ մէջ՝ երկու դէպք ու մէկ մահ եւ Տիմիաթի մէջ՝ մէկ մահ։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.—Օգոստոս 4էն 10 կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 175 որոնց 4ը՝ կարմրախտէ, 1ը՝ հարսանիթէ, 1ը՝ ծաղկախտէ, 6ը՝ թիֆոյէ, 7ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսները զանազան ախտերէ։

ԲԱՆՋԱՐԵՂԷՆԻ ՊԱՐՏԷԶՆԵՐԸ.—Վերջին օրերու անձրեւներէն Պէօյիւքտէրէի ու Թարապիոյ կողմերը բանջարեղէնի պարտէզները մեծապէս վնասուեր են։

ԿԱՅԾԱԿ.—Առջի օրուան անձրեւներուն ատեն Պոլսոյ զանազան տեղեր կայծակ իջաւ, առանց վնասակար հետեւանք մը ունենալու։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ Ղալաթիոյ, Բերայի ու Պոլսոյ դրասենեակները գոց պիտի ըլլան յառաջիկայ ուրբաթ։

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷԻ Ղալաթիոյ, Բերայի ու Պոլսոյ դրասենեակները գոց պիտի ըլլան յառաջիկայ ուրբաթ։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

1890ի 4% քոնսոլիտէի օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթի տէրերուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1897 սեպտեմբեր 15ին աւարտող կտրօնները, որոնք վճարման համար չեն ներկայացուիր մինչեւ օգոստոս 31 սեպտեմբեր 13, ջնջուած պիտի համարուին։ 6—8

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԻԼԻԿԻԱՅԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ատանայի մեր թղթակցէն այս առաւօտ ստացանք օգոստ. 7 ամսաթիւ նամակ մը որ հետեւեալ նորագոյն ու գոհացուցիչ տեղեկութիւնները կը պարունակէ.—

«Քաղաքիս առաջնակարգ ազգայիններէն Գալուստ պէյ Կիւլպէնկեան վեհանձնաբար Սիսի մայրավանքին նուիրեց իր ընդարձակ մէկ այգին որ Ատանայի այգիներուն էն գեղատեսիլն է եւ բաւական բարձր բլուրի մը վրայ կը գտնուի, ստորոտէն անցնելով Սիհան գետ։ Ամեն. Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսը իր հայրական յորդորներով կարեւոր բաժին մը ունի այս նուիրատուութեան մէջ եւ մտադրութիւն ունի բարձրագոյն վարժարան մը հաստատել Կիլիկիոյ Աթոռին կտակուած յիշեալ այգիին մէջ։

«—Տ. Վաղարշակ վրդ. Պօղոսեան եւ Տ. Արսէն քհնյ. Նէմէնճեան՝ որոնք Ս. Կաթողիկոսին հրամանով պտղի հաւաքելու ելած էին Սսոյ մայրավանքին համար, գնահատման արժանի ջանքով մը յաջողեր են երկու շաբաթուան կարճ միջոցի մէջ 800 կիւլիկ գրիւ ցորեն հաւաքել տեղացի հայ գիւղացիներէն։

«—Անցեալ կիրակի, քաղաքիս Ս. Աստուածածին եւ Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիներուն մէջ հոգեհանգստեան պաշտօններ կատարուեցան Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանի յիշատակին։ Ս. Ստեփաննոս եկեղեցին, ուր յատկապէս մահարձան մը պատրաստուած էր, Ս. Կաթողիկոսը անձամբ նախագահեց արարողութեանց եւ քարոզ խօսեցաւ՝ Իզմիրի հանգուցեալ Առաջնորդին բարեմասնութիւնները ի վեր հանելով. իր պերճախօս դամբանականին բնաբանն էր «Զընթացս իմ կատարեցի, զհաւատս իմ պահեցի. այսուհետեւ կայ եւ միայն զանթառամ փառացն պսակ»։

«—Երկու օր առաջ քաղաքս ժամանեց Արմաշի ուսեալ միաբաններէն Տ. Ազան վարդապետ որ Ս. Կաթողիկոսին հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ եւ կը զբաղի այստեղ գտնուած ձեռագիրներու ուսումնասիրութեամբ։ Քանի մը օրէն պիտի մեկնի Մալաթիա, ուր կ'երթայ օդափոխութեան համար։

«—Մեր վարժարանները լուսագոյն վիճակի մը վերածելու նպատակով՝ Նոր Ուսումն. Խորհուրդ մը կազմուեցաւ որուն անդամներն են Տեարք՝

«Լ. Խուպէսէրեան, Միսաք Մէյմարեան, Զաքարիա Պզտիկեան, Միհրան Գասարճեան, Յարութիւն Պոյաճեան եւ Ստեփան Բարիկեան։ Իսկ Հոգաբարձութեան անդամ ընտրուեցան Տեարք՝ Մանուկ Ճահպազեան, Գրիգոր Պետրոսեան, Կարապետ Պադանեան, Յարութիւն Ուրֆալեան, Յարութիւն Պ. Պզտիկեան, Սարգիս Պաղալեան եւ Աբրահամ Բաթմանեան։ Կը լսենք թէ նորընտիր անդամներէն ոմանք հրաժարեր են՝ իրենց ծանր զբաղումները պատճառ բանելով։ Սակայն երեք հրաւիրագիրներ ղրկուեցան Կրօն. Քաղաքական, Թաղական, Ուսումնական ժողովներուն եւ Խորհուրդներուն, ինչպէս նաեւ Հոգաբարձութեան։ Այս խառն նիստին պիտի նախագահէ Ս. Կաթողիկոսը որ ինչ ինչ կարեւոր հրահանգներ եւ կարգադրութիւններ պիտի յանձնարարէ դպրոցական յառաջիկայ շրջանին համար եւ վարժարանները լուսագոյն կերպով մատակարարելու միջոցները պիտի խորհուին։ Իմ խոնարհ կարծիքովս, եթէ դպրոցական պիւտճէն չաւելնայ՝ մեր վարժարանները գոհացուցիչ արդիւնք չեն տար եւ չեն յառաջդիմեր»։

ԱՐԱԲԿԻՐԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Մեր պաշտօնակիցներէն ոմանք ծանուցած էին վերջերս, թէ Արաբկիրէն գիր մը ուղղուած է առ Ս. Պատրիարքն, Առաջն. Տ. Մուշեղ Ծ. վարդապետի դէմ գանգատներ պարունակող, որուն «ամբաստանագիր» անունն ալ տրուած էր։ Ստոյգ է որ այդ տեսակ գիր մը հասած է, ստորագրուած այն սակաւաթիւ անձերուն կողմէ որոնք հակառակութեան ոգի մը կը սնուցանեն Մուշեղ Վրդ.ի դէմ, եւ պարբերաբար կը փորձեն արտաքսել այդ անբասիր եկեղեցականը՝ երբեմն թղթակցութիւններ ուղղելով այս կամ այն թերթին եւ երբեմն՝ հանրագիր մը Պատրիարքարանին, յերիւրանքներով լեցուն։ Կ'երեւայ թէ այս անգամ օգտուելով Առաջնորդին բացակայութենէն, յաջողած են քանի մը միամիտներ ալ իրենց կողմը դարձնել ու աւելի թիւով ստորագրութիւններ կորզել։

Իբրեւ համակրող մը Մուշեղ վարդապետի անձին եւ իբրեւ գնահատող մը անոր հովուական գործունէութեան, կը փափագինք որ Վարչութեան սեղանին վրայ դրուի այս անգամ հասած գիրը եւ լրջօրէն նկատողութեան առնուի, ստուգուելու համար անոր անհիմն ու զրպարտալից հանգամանքը։ Եւ կը կարծենք գիտնալ, թէ Մուշեղ վարդապետ ինքն իսկ փափագող ու պահանջող է այս բանին, որպէս զի միանգամ ընդ միշտ Պատրիարքարանի միջոցաւ հաստատուի իր հակառակորդներու խմբակին ի՛նչ տեսակ մարդիկ ու անոնց զրպարտութիւններուն ո՛րքան անհարկի ըլլալը։ Արդէն, Արաբկիրի Քաղ. Ժողովը յուլիս 10 թուականով պաշտօնագիր մը ուղղելով Առաջնորդին, ծանուցանելէ ետքը թէ առաջն. փոխանորդին նախագահութեան ներքեւ ժողովները կանոնաւորապէս կը գումարուին ու կը վարեն ընթացիկ գործերը, ակնարկելով վերեւ յիշուած գանգատագրին՝ սա յայտարարութիւնը կ'ընէ.—«Միւս կողմէ, բնաւ խնդրոյ նիւթ չենք ըրած այն իրադարձութիւնները որոնք տեղի ունեցան Ձեր շուրջ, այս վերջերս, մէկ քանի շահախնդիր եւ անձկամիտ անձանց կողմէ»։ Ի վերջոյ, Քաղ. Ժողովը՝ ի դիմաց Արաբկիրի հայ համայնքին՝ ջերմ փափագ կը յայտնէ որ ի լրանալ իր եռամսեայ արձակուրդին, Տ. Մուշեղ Վրդ. վերադառնայ իր Թեմը, ուր այնքան օգտաշատ եղած է իր պաշտօնավարութիւնը եւ ուր անձկութեամբ կը սպասուի իր ներկայութեան։

Ս. Պատրիարքը երէկ ալ Վերին Վօսփոր մնաց եւ այսօր իջաւ Պատրիարքարան։

—Ռուսահայ Պ. Սողոմոն Բաղանեանց որ Ս. Էջմիածնայ 1600ամեակին առթիւ իր 150,000 րուպլի արժող մէկ շէնքը Մայր Աթոռին պիտի նուիրէր, եկեղեցապատկան կալուածներու գրաւման պետական հրամանագրին վրայ՝ նոտարի միջոցաւ հարկ եղած պաշտօնական գործողութիւնը կատարելով, ետ առեր է Ս. Էջմիածնէն ու նուիրեր է Կիլիկիոյ Աթոռին։ Յիշեալ շէնքը պիտի ծախուի եւ անոր արժէքը կազմող 150,000 րուպլին պիտի ղրկուի Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսին՝ եկեղեցական ու դպրոցական բարեգործութեանց յատկացուելու համար։

—Թիֆլիսի ազգայիններէն Պ. Աղեքսանդր Թարխանեան որ երկու ամիսէ ի վեր Պաթում փոխադրուած էր եւ գործարանի մը մէջ վարիչ ու տնօրէն էր, սպաննուեր է չարագործ անձերէ։ Հանգուցեալը 40 տարեկան էր եւ այրի կին մը ու երկու զաւակներ կը թողու։ Կ'ըսուի թէ Պ. Թարխանեանի գտնուած գործարանին պետ Պ. Խաչատուրեանէ սպառնական նամակով 15,000 րուբլի պահանջուած էր, բայց Պ. Թարխանեան նամակաբերին դէմ անարգական լեզու գործածելով՝ մերժած էր դրամը տալ։ Սպանութիւնը որ նոյն օրը տեղի ունեցեր է, վրէժխնդրութեան արդիւնք է։

—Տիկին Սիրանոյշ, ծանօթ դերասանուհին, որ ամառուան արձակուրդի առթիւ Պոլիս եկած է, այսօր վաղը Արմաշ կ'ուղեւորի ուխտի համար եւ ի դարձին մէկ քանի օր ալ Պոլիս մնալէ յետոյ պիտի մեկնի Կովկաս, ուր պայմանագրուած է յառաջիկայ ձմրան եղանակին ներկայացումներ տալու։

—Սկիւտարի Այգեստանեամի ազնօրէն Խորհրդոյ պակասեալ երեք անդամոց տեղ նոր ընտրութիւն կատարուած է, որով հետեւեալ կերպով կ'ամբողջանայ նոյն Խորհուրդը։ Տ. Հմայեակ քհնյ. Եղոէրճեան, Տեարք՝ Գրիգոր Իճմաճեան, Գրիգոր Երմէնեան, Տօքթ. Խոտխասունի, Մագսուտ Նարլեան, Վահան Փափազեան, Միհրան Ուզուրբեան, Միհրան Պէզազեան, Բարթամ Լօզմակեօղեան, Տիգրան Գըլըճեան։

—Իզմիրէն, Ստեփան էֆ. Երկանեան նամակ մը ուղղելով Մանզումէի, անգամ մըն ալ հաստատելէ ետքը Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանի վերագրուած ծանօթ կտակին շինծու եւ անվաւեր հանգամանքը, որ այլեւս տարակոյս չի վերցներ, կը յիշէ գլխաւոր տրամադրութիւնները բուն իսկ կտակին, զոր Իզմիրի հանգուցեալ Առաջնորդը մտադիր էր ընել եւ զորս իր իսկ ձեռքով նոթագրած էր իր Օրացոյցին մէջ, իբր երեք ամիս առաջ։ 500 օսմ. ոսկի՝ Պատրիարքարանի Նպաստից Սնտուկին, 250 ոսկի՝ Ս. Էջմիածնի Գէորգեան Ճեմարանին, անոր տոկոսով «Մուրատեանց գրական մրցանակ»ի մը հաստատման համար՝ յաջողագոյն ուսանողներուն յատուկ. 150 ոսկի Մուշի Ս. Կարապետի վանքին ներգաղթեան ի նպաստ. (Մելքիսեդեկ Սրբազան բերանացի կերպով ալ յայտնած էր Երկանեան էֆ.ի, թէ այս կտակը կ'ընէ Արեւելքի մէջ Ցուսակի գրածներէն զգածուած). 100ական ոսկի՝ Երուսաղէմի Ժառանգաւորաց Վարժարանին եւ Իզմիրի Ս. Լուսաւորչեան Հիւանդանոցին եւ այլն։ Դժբաղդաբար, այս հանրօգուտ տրամադրութիւնները պարունակող կտակը մէջտեղ չի կայ, եթէ երբեք հանգուցեալ Սրբազանը ժամանակ ունեցած էր իր Օրացոյցին մէջ նոթագրած այս տրամադրութիւնները կտակի վերածելու։

—Ինչպէս կ'երեւայ այսօրուան Պաշտօնականներէն, Կայս. Սուլթանիէ եւ Միւլքիյէ վարժարաններու շրջանաւարտ Արմենակ էֆ. Պիրէճեան Տիմէթօքայի գայմագամի օգնական անուանուած է։ Կը շնորհաւորենք զինքը իր անդրանիկ պաշտօնին առթիւ որուն կը կոչուի վերոյիշեալ պետական երկու բարձրագոյն վարժարաններուն շրջանը յաջողապէս աւարտած եւ ձեռնհասութիւն ցոյց տուած ըլլալուն ի գնահատում։

— Պիլէճիկի Առաջն. փոխանորդ Տ. Գրիգորիս Վրդ. Պալագեան երէկ իրիկուն մայրաքաղաքս հասաւ, եւ այս առաւօտ ալ Պատրիարքարան երթալով ներկայացաւ Ս. Պատրիարքին։ Իսկ Պիլէճիկի Առաջնորդ Տ. Մաղաքիա եպիսկ. Կէօմիւշքէճեան վաղը կը մեկնի իր Վիճակը։

—Առաջնորդական Վիճակներու բաշխման եւ թափուր հովուութեանց նկատմամբ հարկ եղածը խորհելու եւ Վարչութեան ներկայացնելու պաշտօն տրուած էր Տ. Վահրամ Արքեպիսկ. Մանկունիի եւ Սեթեան Միհրան էֆ.ի, որոնք Պատրիարքարանի մէջ գումարուեցան այս առաւօտ, Ս. Պատրիարքին նախագահութեամբ։ Խորհրդակցութեանց ներկայ գտնուեցաւ նաեւ արձանագրութեան դիւանի տեսուչ Մկրտիչ էֆ. Մելիքեան։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՎԻԷՆՆԱ, 24 օգոստոս.— Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ Լոնտոնէն կ'իմանայ թէ հիմա որոշուած կրնայ նկատուիլ թէ Ռուսիոյ կայսրը սեպտեմբերի վերջերը Վիէննա պիտի ժամանէ՝ Ֆրանց Եօսէֆ կայսեր այցելութիւն տալու համար։ Ռուսիոյ կայսրը որ հինգ օր Վիէննա պիտի մնայ, իրեն հետ պիտի ունենայ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Լամստորֆի կոմսը։

ԲԷՇԹԱ.— Բէրէքէս փողոցին մէջ, իրիկուան, մեծ հրդեհ մը ծագեցաւ մեծ վաճառատունէ մը։ Վերի յարկը բնակողները, ինքզինքնին ազատելու համար, ստիպուեցան նետուիլ այն լաթերուն վրայ զորս ջրհանկիրները տարածած էին։ Ժամ 10 ½ին կարելի եղաւ կրակը սահմանափակել։ Հրդեհին պատճառը կը վերագրուի ելեկտրական թելի մը բռնկելուն։ Ոստիկանութեան մէկ տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ մինչեւ իրիկուան ժամ 11 գտնուած են 13 մեռեալ ու 16 վիրաւոր՝ պատուհաններէն վար նետուելուն հետեւանքով։ Այրած մարդոց թիւն է 50 եւ նիւթական վնասը չորս միլիոն քուրոն։

ՉԷԹԻՆԵԷ.—Չէթինեէի պուլկարական գործակատար Պ. Ռիզով պաշտօնապէս ներկայացաւ Նիքօլա իշխանին որ այս առթիւ բանախօսութիւն մը արտասանելով, վեր առաւ երկու ժողովուրդներուն միջեւ եղած եղբայրական սէրը որ միշտ գոյութիւն պիտի ունենայ։

ԲԷՇԹԱ.— Ֆրանց Եօսէֆ կայսրը այսօր իր ներկայութեանը ընդունեց նախկին նախարարապետ Պ. Քալման ֆոն Զէլը, Թիցա կոմսը եւ երեսփոխան Պ. Ֆալք։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 24 օգոստոս. — Սէնի երեսփոխան Պ. Ժօրժ Պէրրի ծանոյց դատական նախարարութեան թէ Երեսփ. Ժողովին նստաշրջանը բացուելուն պէս, հարցապնդում պիտի ընէ Իւմպէրներու գործին գաղտնի պարագաներուն համար, որուն վրայ Պ. Լապօրի խօսեցաւ իր պաշտպանողականին մէջ։

ՊԷՏԷՐՍՊՈՒՐԿ. — Թէֆլիզէն կը հեռագրեն թէ Զինու մէջ նոր չփոթութիւններ ծագած են։

ՎԻԷՆՆԱ. — Վիէննայի լրագիրները կը քննադատեն Երեսփ. Ժողովի ատենապետին արտասանած ճառը։ Նոյն թերթերը կ'ըսեն թէ Հունգարիա եթէ պնդէ իր ընթացքին վրայ՝ թէ զինուորական եւ թէ՛ ելմտական տեսակէտով, Աւստրիոյ ու Հունգարիոյ կատարեալ բաժանումը անհրաժեշտ պիտի ըլլայ։

ԼՈՆՏՈՆ. — Այս օր սկսաւ Հուիթէքէր Ռայթի դատը՝ որ երկու օր պիտի տեւէ։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ. — Ցորենի գիներուն բարձրացումը կեցած կ'երեւայ, բայց ամենէն բարձր գիները կը մնան։ Վերջին գինն է 87.75։

O TALON D'OR
ՇԱՌԼԸ ԱՀՆԱՄԵԱՆ
Կալաթա, Վօյվօտա փողոց, թիւ 114

Յիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին ամեն տեսակ կօշիկներ արանց եւ կանանց համար թէ չափսի վրայ եւ թէ պատրաստ գերազանցելի գիներով։ 12—15

ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԲԱՑՈՒՄ Ե. ԵՒ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԴԱՍԱՐԱՆԻ

Ազգ. Կեդր. վարժարանի Խնամակալութիւնը գոհունակութեամբ կը ծանուցանէ թէ յառաջիկայ 1903—1904 տարեշրջանին պիտի բացուի Ե. կարգը, որ վարժարանին բարձրագոյն դասարանը կը կազմէ։ Անցեալ շրջանին վարժարան դիմողներու ստուար թիւը ապացոյց մըն էր որ ժողովուրդը սկսած էր գնահատել վարժարանին յառաջադէմ վիճակը՝ որ մեծամեծ զոհողութիւններով վերստին ձեռք բերուած էր։ Օտար նման հաստատութեանց հետ բաղդատմամբ՝ հայ երկրորդական բարձրագոյն վարժարանի մը ընծայած բազմաթիւ առաւելութիւնները անուրանալի են արդարեւ։ Խնամակալութիւնը կը յուսայ որ Ե. դասարանի բացումը աւելի մեծ գրգիռ մը պիտի ըլլայ ծնողքներուն։ Որպէս զի մօտէն գաղափար մը տրուի ազգայնոց՝ Կեդր. վարժարանի արդիւնքին վրայ, Խնամակալութիւնը որոշած է՝ աշակերտներու տարեկան քննութեանց գրաւոր փորձերը ցոյց տալ ամէն անոնց՝ որոնք կը փափաքին տեսնել զայնս, անձամբ տեղեկանալու համար Կեդրոնականի ուղղութեան։

Գալով Կեդրոնական Նախակրթարանին, գործնական միջոցներ տնօրինուած են, որպէս զի Կեդրոնական վարժարանի յարակից այս կարեւոր հաստատութիւնը գտնուի անա՛նկ ուղղութեան մը մէջ, որ մասնաւոր առաւելութիւններ ընծայէ՝ Կեդր. վարժարանը մտնել փափաքողներուն, որք կարենան դիւրութեամբ հետեւիլ Կեդրոնականի Ա. կարգին մէջ աւանդուած դասերուն։

Ի քաջալերութիւն աշակերտաց, Խնամակալութիւնը հրատարակութեան կու տայ վերջին տարեկան քննութեանց մէջ յաջողագոյն հանդիսացողներուն անունները.

Դ. դասարանէն՝ Ա. հանդիսացած է Պ. Գրիգոր Խանճեան, Բ. Պ. Հրանտ Գըրըզճեան, Գ. Պ. Միքայէլ Խաչիկեան։

Գ. դասարանէն՝ Ա. հանդիսացած է Պ. Գալուստ Գալուստեան, Բ. Պ. Միհրան Մկրտիչեան, Գ. Պ. Արշակ Պօարիկեան։

Բ. դասարանէն՝ Ա. հանդիսացած է Պ. Յարութիւն Տիրատուրեան, Բ. Պ. Հայկ Պէրպէրեան, Գ. Պ. Վահրամ Ղազիկեան։

Ա. դասարանէն՝ Ա.ին հանդիսացած է Պ. Ռափայէլ Շիշմանեան, Բ. Պ. Հայկ Գուրգէն, Գ. Պ. Արամ Տէօքմէճեան։

Վերոյիշեալ աշակերտաց աստիճանները որոշուած ժամանակ նկատի առնուած են տարեկան ընդհ. աշխատութիւններն ալ։

Աւելորդ է ըսել թէ Կեդր. վարժարանի ուսուցչական մարմինը կը մնայ անփոփոխ զոր կը կազմեն հետեւեալ անձերը.

1. Տ. Սահակ Ա. քհնյ. Տ. Սարգսեան, Կրօնք եւ եկեղեցական պատմութիւն։—2. Դանիէլ էֆ. Բարունակեան, (ընդհ. հսկող), Օսմաներէն եւ օսմ. գեղագրութիւն։—3. Իգն. էֆ. Մուրատեան, Բնական գիտութիւնք։—4. Խաչիկ էֆ. Թաշճեան, Գեղագր. եւ գծագրութիւն։—5. Հրանտ էֆ. Ասատուր, Աշխարհագր. եւ գրականութեանց պատմ.։—6. Միքայէլ էֆ. Շամտանճեան, Քաղաքակրթ. պատմ. տնտեսագիտ. գերմաներէն։—7. Միհրան էֆ. Ճէճիզեան, Անգլիերէն։—8. Մարկոս էֆ. Նաթանեան, Պատմութիւն եւ աշխարհագրութիւն։—9. Յակոբ էֆ. Յակոբօֆ, Իրաւագիտութիւն։—10. Յովհաննէս էֆ. Մուրատեան, Ջափական գիտութիւնք։—11. Յակոբ էֆ. Գուրգէն, Հայ. գրաբար եւ հայ. մատենագրութիւն։—12. Յովհաննէս էֆ. Հինդլեան, Ֆրանսերէն լեզու եւ թարգմանութիւն։—13. Յովսէփ էֆ. Գույումճեան, Բնական եւ չափական գիտութիւնք։—14. Պօղոս էֆ. Քէրէստէճեան, Օսմ.է ֆրանս. եւ փոխադրձ. թարգմանութիւն։—15. Ստեփան էֆ. Կուրտիկեան։ Օսմաներէն Պարսկերէն եւ Արաբերէն։—16. Սոփոն էֆ. Սիրուն, Տօմարակալութիւն։—17. Մ. Մարք Մանիէռ, Ջափական գիտութիւնք (բարձրագոյն կարգի)։—18 Մ. Ատրիէն Շիւզէլ, Ֆրանսերէն եւ ֆրանս. մատ. պատմ. եւ 19. Աբրահամ էֆ. Տ. Յակոբեան, Իմաստասիրութիւն, որուն հիւանդութեանը պատճառաւ յաջորդ կարգուած է Յովհ. էֆ. Հինդլեան։

Ծան.—Կեդր. վարժարանի աշակերտները կը հրաւիրուին ներկայանալ ընդհ. հսկող էֆէնտիին, ստանալու համար իրենց վիճակացոյցները։

Ի դիմաց Խնամակալութեան
Ատենադպիր Ատենապետ
Յ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՅԱԿՈԲ ԷՍԱԵԱՆ
Ղալաթիա, 31 Յուլիս 1103 3—6

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 11 Օգոստոս			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	Օ. Ո.	24	19 ½
Ամենէն բարձր գին	»	24	23
Ամենէն վար գին	»	24	14 ½
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	123	—
Ամենէն բարձր գին	»	123	50
Ամենէն վար գին	»	123	50
ԲԱՑՈՒՄ 12 Օգոստոս			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	Ք. Կ.	24	20
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	122	37
Շիրքէթի Խայրիէ		30	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		17	4
Օսմ. Պանքա		14	70
Քրէտի Ժէնէրալ Օ.Մ.		—	—
Սօս. Օ.Մ. Շանժ է Վալէօռ		—	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	45
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	—
» Ժուիսանս		1	60
» պարտաթուղթ		486	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		502	—
Թրանսվալ		109	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիփսիէն		265	75
Օավրիոս		79	50
Անատօլի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	60
« պարտաթուղթ «		522	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	109	15
Բարիզ » »	Ֆր.	22	—
» » » չէք	»		
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	63
Վիէննա չէք	ֆիօր.	21	88

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 24 Օգոստոս			
Անգլիական Քոնսոլիտէ		90	87
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		60	25
» » » Գ. բաց.		31	63
» » » Գ. գոց.		31	50
Օսմանեան Պանքա		13	37
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5%		41	50
» Մօնօբօլ		42	50
Պուլկարական 1888		88	50
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ		104	50
Ռումինիայ		104	—
Թրանսվալ		4	43
Այտին երկաթուղի		15	—
Փոխանակագիր		25	32 ½
ԲԱՐԻԶ, 24 Օգոստոս			
Ֆրանս. Ռանթ 3%		97	72
Օսմ. Փոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	32	05
գոց.		32	05
» » » Բ.	»	61	—
« » » Գ.	»	35	15
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	538	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	125	50
Օսմ. մաքսատուն	»	480	—
Օսմ Ռէժի	»	357	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4%	»	—	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1124	—
Իտալական Ռանթ	»	—	—
Սպանիական արտաքին	»	91	20
Թրանսվալ	»	112	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	155
Դրամագեղ	»	—	—
ՎԻԷՆՆԱ, 24 Օգոստոս			
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	20
Ռումէլիի երկաթուղի	»	117	—
Օսմ. Ռէժի	«	—	—
ՊԷՐԼԻՆ, 24 Օգոստոս			
Ռուպլը	Ֆր.	—	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	—	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	40
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	220
ԲՐԻՒՍԷԼ, 24 Օգոստոս			
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		31	70
Ռումէլի երկաթուղի		128	75

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

68,50 բարա աթիգ գըյհէ գալըն եումուշագ չէլիք սաճ. 76 բարա աթիգ գըյհէ ինճէ եումուշագ չէլիք սաճ. 88 բարա աթիգ գըյհէ թիրէնթէ թիմուրը. 42 բարա աթիգ գըյհէ բօթրէլ թիմուրը. 42,50 բարա աթիգ գըյհէ լամա տէօրթ քէօշէ թիմուր. 49 բարա աթիգ գըյհէ տէօրթ քէօշէ եուվարլագ՝ եարըմ բարմագ. 45 բարա աթիգ գըյհէ թիմուր եուվարլագ. 52,50 բարա աթիգ գըյհէ թիմուր սիլմէ պէհէր տէմէքթի եիրմի աթիգ գըյհէլիք. 57 բարա աթիգ գըյհէ թիմուր գօրտօն. 58,50 բարա աթիգ գըյհէ թիմուր գօրնիշ. 63,50 բարա աթիգ գըյհէ ինճէ Ձէլ թիմուր եուվարլագ. 55,50 բարա աթիգ գըյհէ թիմուր քէօշէ պէնտ. 60,50 բարա աթիգ գըյհէ թիմուր քէօշէ պէնտ տէմէքթ. 66,50 բարա աթիգ գըյհէ թիմուր քէօշէ պէնտ ինճէ. 57 բարա աթիգ գըյհէ թիմուր ճամլըգ. 61,50 բարա աթիգ գըյհէ թիմուր ճամլըգ տէմէքթ. 65,40 բարա աթիգ գըյհէ թիմուր ճամլըգ ինճէ. 109,50 բարա աթիգ գըյհէ կալվանիզմա օլունըը սաճ. 85 բարա աթիգ գըյհէ նալլըգ մօսգօֆ թիմուրը, 61,50 բարա աթիգ գըյհէ թէլ թիմուր եուվարլագ. 131,50 բարա աթիգ գըյհէ թիմուր չիւէքլի գօրտօն, 85 բարա աթիգ գըյհէ գազան չիվիսի թրիէնթէ. 52 բարա աթիգ գըյհէ թիմուր թահթա սաճ գալըն. 61,50 բարա աթիգ գըյհէ թիմուր թահթա սաճ օրթա տէմէքթ. 109,50 բարա աթիգ գըյհէ կալվանիզմալը տիւզ թրիէնթէ. 52,50 բարա աթիգ գըյհէ թիմուր լամա գալըն էգսթրա. 74 բարա աթիգ գըյհէ թիմուր լամա ինճէ պագըր լամ. 89 բարա աթիգ գըյհէ թիմուր թահթա սաճ ինճէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ ճինս վէ նէվի ֆիհաթը մուգարրէրիյլէ պէրապէր պալատէ կէօսթէրիլէն թիմուր էաէյվաթընըն աղըսթօսըն օն իւչիւնճի չէհարշէնպէհ կիւնինէ գատար իւգաթէ իւչ թէնզիլի պիլզայէտէ ինհալէ գըթիրէճէյի ինհա բուլինճէյերինտէն թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աղչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէյի միւսաթահպէն եէվմը մէզքիւրտէ նիհաէթ սաաթ օնա գատար Խազինէի ճէլիլէի միւչտէրիլէյհատա կէլմէլէրի։
Ֆի 10 աղըսթօս սէնէ 319 5—3

Բէգա
Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւպայաա օլունաճագ սէքքէն գալըմ պօեա վէ թէլվինիյէսի սարըի պէտէլը մուգարրէրի իլէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ աղըսթօսուն օն ալթընճը ճումա կիւնինէ գատար իւգաթէ իւչ թէնզիլի պիլզայէտէ ինհալէ գըթիրէճէյի ինհա բուլինճէյերինտէն թէէմինաթ աղչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէյի միւսաթահպէն եէվմը մէզքիւրտէ նիհաէթ սաաթ օնա գատար Խազինէի ճէլիլէի միւչտէրիլէյհատա կէլմէլէրի
Ֆի 10 աղըսթօս սէնէ 319 2—3

Բէգա
Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւպայաա օլունաճագ ալթը եիւզ թօն գարտիֆ վէ էլլի եիւզ թօն նիւգասթըլ մատէն քէօմիւրինին մահը հալ րումինին օն ալթընճը ճումա կիւնինէ գատար իւգաթէ իւչ թէնզիլի պիլզայէտէ ինհալէ գըթիրէճէյի ինհա բուլինճէյերինտէն թէէմինաթ աղչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէյի միւսաթահպէն եէվմը մէզքիւրտէ նիհաէթ սաաթ օնա գատար Խազինէի ճէլիլէի միւչտէրիլէյհատա կէլմէլէրի։
Ֆի 10 աղըսթօս սէնէ 319 2—3

Առաջնակարգ Ընկերութիւն **Հոնկրուազ** Ընդհանուր Ապահովագրութեանց

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱՓԷՇԹ

ԿԵՆԱՑ ԲԱԺԻՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Սոյն Ընկերութեան պայմանները՝ Թուրքիոյ մէջ գործող միւս Ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԵՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ են։

[Ընկերութիւնը] կ՚ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու անմրցելի գիներով.— ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու եւ կենաց՝ շահաբաժնի մասնակցութեամբ եւ երաշխաւորեալ տոկոսի սակերով, ինչպէս նաեւ աղջկանց դրամօժիտի ու մանկանց դրամագլխի կազմութեան, եւ ցմահ գանձելի տարեթոշակներու։

Կ՚ԱՐԺԷ ՈՒՐԵՄՆ ԱՅԼՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵԼԷ ԱՌԱՋ՝ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՆ ԱՉՔԷ ԱՆՑԸՆԵԼ։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԲԱՆԿԱՆ

ԴԻՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՈՒ ՁԵՌՆՀԱՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ

Ընդհ. Գործակալ բովանդակ Թուրքիոյ
ՈՐԴԻՔ Ն. ՊԱՌՆԱԳԱՆԻ
Պոլիս Պառնաքան խան

ՀԱՄԻՏԻԷ ՀԻՃԱԶ ԹԻՄՈՒՐ ԵՈԼԸ
ՄԷՆՖԱԱԹԸՆԱ ՄԱԽՍՈՒՍ ՍԻԿԱՐԱ ՔԵԱՂԸՏԸ

Պա Իրատէի Սէնիյէի հազրէթի Բատիշահի իմալ օլունմըշ տըր։

Ինչպու քեաղըտ Ֆրանսանըն էն մէշհուր սիկարա քեաղըտը ֆապրիգալարընտան «Ժօզէֆ Պարտու»ըն իմալաթխանէսինտէ հազըրլանմըշ վէ էզ հէր ճիհէթ մէմալիքը օսմանիյէտէ սարֆ ու իսթիհլաք իտիլէն քեաղըտլարտա ֆաիգ պուլունմագտա տըր։

Թէրքիպի չէրաիթէ սըհհիյէյի հաիզ օլըպ վէ բիրինճ վէ ջէթէն իլէ պիր մըգտարտա մէվատը Թէաֆին մասսէի հավի պուլընմըզը պատէթթաջիլի Մէքթէպը Թըպպիյէի Շահանէնին 17 չուպաթ սէնէ 319 Թարիխլի Թաստիգնամէսիյլէ իսպաթ իտիլմիշ տիր։

Ինչպու քեաղըտ իւչ նէվէ այրըլըպ պիրինճի նէվ 150 եափրագտան իպարէթ օլարագ եիրմի բարայա, իքինճի նէվ 132 եափրագ օլարագ օն բարայա վէ իւչիւնճի նէվ 80 եափրագտան իպարէթ օլարագ պէշ բարայա սաթըլմագտա, պիրինճի նէվ գուլթուլարընտա ալթմըշար, իքինճի նէվ-տէ տօգսանար վէ իւչիւնճի նէվտէ եիւզ եիրմիշէր քեաղըտ պուլընմագտա տըր։

Գուլթուլարըն վէ քեաղըտլարըն գաբագլարը իւզէրինտէ Հիճազ Թիմուր եօլը գոմիսիօնը ալիսինին մէօհրի պուլընմագտա տըր։

Պութիւն սիր գուլթու սաթըն ալանլարա պիրինճի նէվտէն 100տէ 15, իքինճի վէ իւչիւնճի նէվտէն 100տէ 10 թէնզիլաթ իճրա օլունըր։

Մահալը իմալ վէ ֆիւրուխթը Սթանպօլտա Համիտիյէ ճատտէսինտէ Պիւյիւք Իսմայիլ Բաշա խանընտա 7 Նումէրօ տըր։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ԼԷՕՆ Փ. ԲԷՕՄԱԶՕՂԼՈՒ
ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, թիւ 2

Սոյն դրամատունը սեղանաւորական ամէն կարգի գործեր կը կատարէ, չէքեր կը հանէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու եւ արտասահմանի վրայ կտրօններ կը գանձէ, փոխանակագիրներ կը վճարէ, սակարանի գործողութիւններ կը կատարէ, ամէն տեսակ արժէթուղթերու գնում եւ վաճառում կ՚ընէ, վիճակահանութեանց պարգեւներու ստուգութիւնը ձրի կը կատարէ, եւ այլն։

ԱՅՍ ԿԼԻՄԱՅԻ ՄԷՋ

Ընդհանուր վիճակներ կան որոնք այս աշխարհամասին մէջ դեղով կատարելապէս կը բժշկուին։

SCOTT'S EMULSION

Հազ, հարբուխ, եւ բոլոր որկորի եւ թոքի վիճակներ. ինչպէս թոքացաւ, եւ պրօնշիտ, շնչառութեան եւ կուրծքի երակներուն փորփոգումը եւ միւս տկարութիւն պատճառող անհանգստութիւններ՝ անմիջապէս կը զսպուին, եւ կը տկարացուին եւ վերջապէս կը բժշկուին։ Նամանաւանդ թիւրական ախտի նկատմամբ՝ առաջին նշանները տեսնուած ատեն, անմիջապէս առաջքը կ՚առնէ։ Եթէ ընտանիքի մը մէջ այսպիսի ախտ մը կայ, պէտք է դեղարան մը դիմել եւ

ԸՍԳՕԹԻ ԲԵՂԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

մը առնել։ Ըսգօթի Բաղադրութիւնը այս ախտը կը դադրեցնէ եւ տան մէջ ուրախութիւնը կը վերականգնէ։

Բոլոր դեղատուներու եւ դեղավաճառներու քով կը ծախուի։

Շիշերու վրայ ասոր ուշադրութիւն ընել պէտք է։
19

ՊԱԼՔԱՆ

ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ

Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 Ֆր.։ Ամբողջ կեանքի վրայ եւ խառն ապահովագրութիւն, կրկին դրամագլխով, տղոց օժիտ դրամագլուխ այլեւայլ կարգադրութիւններով, չափաւոր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով։ Ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվիճելի կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ո՛ եւ է առարկութիւն չըներ ապահովագրեալին անձնասպանութեան, մենամարտ, ամէն կողմ ճամբորդելու պարագային, եթէ առանց իմաց տրուելու ալ կատարուի։ Նմանապէս ո՛ եւ է սակի յաւելում չի պահանջեր։ Ապահովագիրները վեց ամիս յետոյ կրկին կը նորոգուին։

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 Ֆր.։

Գանձուած Ապահովագին 1,433,965 Ֆրանք։

Ապահովագրութիւն փայտաշէն ու քարուկիր շէնքերու, կարասիներու եւ ապրանքներու՝ նպաստաւոր պայմաններով։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վաճառքներու, շոգենաւերու մարմին աշխարհիս ո՛ր կողմն ալ ուղեւորին։

1896ի շահաբաժինն է հարիւրին 18 ուկէս. 1897ինը՝ հարիւրին 18. 1898ինը՝ հարիւրին 18 եւ 1899ինը՝ հարիւրին 16։

Ընկերութեան դրամատուններն են ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ Կ. Պոլիս, ԱՆԿԼՕ-ԱԻՍՏՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սոֆիա։

Գործակալ ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ։

Կ. Պոլիս Ղալաթիա, Թաւթապրունի խան, Օսմ. Պ. Բանքային դիմաց։

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին։

ԱՄԷՆԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐԸ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել մեծարգոյ հանրութեան թէ Ղալաթիա Խալիլ Փաշա խան փողոց թիւ 13 խանութը ճաշարանի վերածելու յառաջիկայ յունիսի սկիզբները պիտի բացուի «Օսմանլը էվ եէմէքխանէսի» անունով։

Արդէն վստահ հանրութեան քաջալերութեան վրայ, կը յայտարարեմ որ աւելի հոգ պիտի տանիմ ընտրանօք եւ համով հոտով տունի կերակուրներ պատրաստելու եւ գոհացում տալու ըստ կարելւոյն։

Գոնսոլիտ խանի Նախկին ծանօթ խոհարար
ՀԱՃԻ ՆՇԱՆ ՊՕՂՈՍԵԱՆ
24—36

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի, Պոլսոյ Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանեող շոգենաւեր։

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Բամսէգ	3000	Թիպօ	2500
Անսիթ	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Բեանորուս	3000	Թէրա	2250
Ծարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Հասըրնի	1500
Մարքօթիս	2500	Սիւլէթ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ ԸՆԿ.
Ռեֆթոլ խան
ՋԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.
134 21. Ջէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆԵԱԼ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու ստորոյեւ խորտակուելու դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջովին վճարուած	10,666,667 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	122,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան, Վօյվօտա, Ղալաթիա, եւ Ղալաթիոյ գործակալութեան, Էսկի Կէօմրիւկ խան, Քարափին վրայ։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 524

ERNEST GLAVANY
ԴՐ ՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԲԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժէթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. [illegible] վճարմամբ։ Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու եւ շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կու տայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած եւ գրոշմուած։ Ասկէ զատ արժէթուղթին թիւը ցոյց տուող ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, եւ գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ՚առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատ անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժէթուղթի տէր ըլլալ, եւ յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ դժուարութիւն մը չըլլալով եւ ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, եւ եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ յառաջիկային արժէթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահաւէտ մըն է։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՃՈՒԱՔԻՆ ԿԱՊՈՅՏ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հուլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Գոգօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէբօ	3607	Գօնկօ	2906	Գրոտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1841	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սիբրօ	1735
Արիոսդօ	2271	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սբէրօ	1200
Պորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրասիօ	3600	Մօնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրաւօ	1076	Տրագօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրունօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էրրօ	2464	Իտահօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնտարիօ	4036	Թօրրիտօ	487
Գայիրօ	1837	Էրագօ	1841	Քէլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քոլփինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասգօ	1914
Գարլօ	1094	Ֆինլանտա	1828	Քօվնօ	1700	Բօլօ	810	Վօլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2896
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Գալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գոլորատօ	4235	Գէգոնօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Մորինօ շոգենաւը, Նաւապետ Պերսօլ, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 14ին,

Ալէբօ շոգենաւը, Նաւապետ Պէնէկամ, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն պիտի մեկնի ամսոյս 12ին ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼԾ ԷՆՐԻՔՍՕՆ
Թիւ 52—54 [illegible] խան. Ղալաթիա
377

COMP RUSSI
Navigation à Vapeur et de Commerc
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաւարկութեան Երթեւեկութիւններ

Յուլիս

Գշ. 12/25 Սեվաստապոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Տարտանէլ, Անտրոս, Սելանիկ, Իզմիր, Քիոս, Թարապօլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բորդ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Եշ. 14/27 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Ուր. 16/29 Մէթէլին, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։ Օտեսա ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Կիր. 17/30 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Բաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ։ Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօր է։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՔՐՈՔԷՆ ԵՒ ՀԱՅԵՍԱ
Ն. ԲԱՔՉԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՕԳՈՍՏՈՍԻ ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Օգոստ. 25ին Միճէրքի Մարսիլեա,
» 27ին Պիրիճի, Սեւ ծովէն։
Պրապան Անվէրսէն հոս հասաւ

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Օգոստ 26 ին Միճէրքի Սամսոն Տրապիզոն, Բաթում եւ Նովօրոսիսք
Սեպտ. 1ին Պիրիճի, [illegible] Մարսիլիա
[illegible]
Առաջին կարգ 245 ֆրանք. Բ. կարգ 75 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Ն. Քաչէ գործակալին [illegible]
518 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3229
Քամպանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Բրրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2552
Սէրվիա	7392	Ալեբբօ	2181
Աուրանիա	7269	Շէրպուրկ	16 1

Սիբիրիա շոգենաւը, Նաւապետ Պէլլօ, Լիվրբուլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 29ին ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ ԺՕԼԻ ԵՒ ՍԻԿԷՐ
Joly et Seager
[illegible] խան. թիւ 6, 7, 8 Ղալաթիա, [illegible] փողոց։ 255

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒԴՈՒՐՈՒՇԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ„Ի (126)

ՖՈՐԹՈՒՆԷ ՏԸ ՊՈՒԱԳՕՊԷ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՁԵՌՔԸ

ԱՆՄԵՌՈՒԿՆԵՐՈՒ ՓՈՒՆՋԸ

Ը

Գրասենեակին դուռը բանալով, Մաքսիմ ներս մղեց Ժօրժը։

Վիննորի մուտքին քով նստած, դրամարկղին մէջ արժէքաւոր թուղթեր կարգի դնելու զբաղած էր։ Մաքսիմը նշմարելուն պէս, գոչեց.

—Ինչպէ՞ս, նորէն դո՞ւն ես։

—Այս նորէնը հաճոյալի բառ մը չէ, բայց կը ներեմ քեզի, որովհետեւ շատ գործ ունենալու երեւոյթը ունիս։ Երկար ատեն չպիտի խանգարեմ քեզ։ Կ՚ուզեմ ներկայացնել քեզի ծանօթ տղեկ մը։ Ո՞ւր գնաց, յարեց Մաքսիմ, ետին դառնալով։

Ժօրժ միջոցը գտած էր Մաքսիմի ետեւ ծածկուելու, հաւանաբար արկղակալին մօտենալէ խուսափելու համար, որուն կատարեալ ընդունելութեան վրայ վստահ չէր. ուստի գացած կծկուած էր դրամարկղին ետեւ։

Դրամարկղին դուռը բաց էր։ Վիննորի չէր կրնար տեսնել դրամարկղին ետեւ պահուըտած ու ատենօք գողութիւնին ձեռքը կտրող երկաթէ թեւին ետեւ ծածկըւած Ժօրժէն։

Հարկ եղաւ որ Մաքսիմ օձիքէն բռնէ Ժօրժէին, ու իր բարեկամին ներկայութեան հանէ զայն։

—Վերջապէս մէջտեղ ելար, փոքրիկ, գոչեց արկղակալը, որ շատ զարմացաւ այդ առտուն իսկ իբր գողութեան մեղսակից ամբաստանուած տղուն իր մօտ առաջնորդուելուն համար։ Ըսել է աղէկցած ես ա՛լ։ Բայց ո՛չ, քանի որ մէկ թեւդ միայն կը ցուցնես։ Ինչպէ՞ս է միւս թեւդ։

—Միւսը վիզէս կախուած է։ Մէկ թեւով միայն կը կռուիմ, ըսաւ Ժօրժէ։ Բայց հոգ չէ, պարոն Վիննորի, եթէ պէտք ունիք ինծի...

—Քեզի չըսի՞ն թէ գործատէրը ուրիշը առած է քու տեղդ։

—Սա խոշոր դեղձանիկին համա՞ր կ՚ըսէք, գոչեց տիկին Բրիքաքի թոռը։ Մտքէս անցաւ, երբ տեսայ անոր բաճկոնը՝ կոճակներով զարդարուն։ Էհ ուրեմն, գործատէրը ինէ աղէկ մէկը չէ բերեր։

—Իրաւունք ունի, ըսաւ Մաքսիմ։ Չեմ գիտեր թէ մօրեղբայրս ո՛ւրկէ գտեր է աս անշնորհքը։

—Գիւղացի լակոտ մըն է, ոչ այնքան արթնամիտ, բայց նուազ ծոյլ ու թափառող քան աս ստահակը, պատասխանեց արկղակալը։

—Ես թափառո՞ղ ու ծոյլ, պարոն Վիննորի. ատիկա ճիշդ էր ատենօք, բայց իմ անցուցած արկածէս ի վեր իմաստուն ընթացքի մը կը հետեւիմ։

—Աւելի լաւ. դասի մը պէտք ունէիր։ Ըսել է քեզի պէս ստահակներու հետ կռուեցա՞ր։

—Ո՛չ... այսինքն չեմ գիտեր։

—Բան մը չի յիշեր, ըսաւ Մաքսիմ։ Քիչ մը առաջ երբ իր մեծ մօր մօտ գացի, Ժօրժէ կը կարծէր թէ երէկ գրասենեակ եկած է։

—Հը՛մ, ըրաւ Վիննորի, որ շատ համոզուած չէր թուեր։ Ու սկսաւ ուշադրութեամբ դիտել Ժօրժէն։

Տղան արդէն իսկ մոռցած ըլլալ կը թուէր իրեն հարցուածը։ Գացած կռթնած էր բաց դրամարկղին թեւին, եւ շատ մօտէն կը քննէր զայն։

—Փոխե՞ր էք բառը, գոչեց Ժօրժէ յանկարծ։

—Ինչ բառ։

—Այն բառը՝ որ դրամարկղը բանալու կը ծառայէ։ Օրիորդ Ալիսի անունն էր այդ բառը... իսկ հիմա...

—Ինչէ՞ն գիտես, հարցուց Վիննորի ապշահար։

—Գիտեմ, որովհետեւ կարդացած եմ այդ բառը։

—Ե՞րբ։

—Ա՛հ, չեմ յիշեր ատիկա։ Այդ բառէն առաջ ուրիշ մը կար։

Մաքսիմ ու Վիննորի նշանակալից նայուածք մը փոխանակեցին իրարու հետ։

—Հապա՛ մեքենական յօրինուածքը, միշտ կը գործէ՞։

—Մեքենական յօրինուածքը մի՛, կրկնեց Վիննորի։

—Այո՛, այն երկաթէ ճանկերը՝ որոնք կը ձերբակալեն գողերը։ Աւասիկ, ըսաւ Ժօրժէ հանդարտութեամբ, մատով դպչելով այն երկաթէ ձողին՝ որ դրամարկղին կողին վրայ ցցուած էր։

Մաքսիմ, իր բարեկամին չափ յուզուած, Ժօրժէի թեւէն բռնեց ու տարաւ այն ընդունելութեան սենեակը, ուր կը քաշուէր Վիննորի, երբ առանձնանալ ուզէր։ Վիննորի ըմբռնեց ու անոնց հետեւեցաւ։

Այդ սենեակը մղեցին Ժօրժէն ու անոր հետ հոն բանտարկուեցան։

—Աղէկ կարգի դրեր էք այս ծակը, ըսաւ ստահակը առանց յուզուելու։ Առաջ թուղթերով լեցուած էր, այնպէս որ տիրոջ Թէր-նէօվ շունը տեղաւորելու դժուարութիւն կը քաշուէր։

—Ուրեմն դուն հոս կը մտնէի՞ր, հարցուց Մաքսիմ։

—Բէ՛հ, ես շունէն չափ խոշոր չեմ։

—Հետեւաբար քանի մը անգամ ներս մտա՞ծ ես։

—Կարծեմ թէ մտած եմ... բայց շատ ապահով չեմ... որովհետեւ... ինչպէս գիտէք, յիշողութիւնս կը պակսի։

—Ջանա՛ յիշելու։

—Կը ջանամ, բայց չեմ կրնար։

Մաքսիմ նշան ըրաւ Վիննորի ու անոր հետ մէկտեղ գնաց սենեակին խորը, որ երկար ու նեղ նրբանցք մըն էր, թողլով որ Ժօրժէ նստի դրան մօտ դրուած աթոռի մը վրայ։

—Ի՞նչ կ՚ըսես ասոր, հարցուց Մաքսիմ։ Հիմա կը հաւատա՞ս որ իրաւունք ունէի այս փոքրիկին վրայ կասկածելուս գողութեան գործին խառնուած ըլլալուն համար։ Քիչ մը առաջ խոստովանեցաւ թէ գիտէր դրամարկղին բառը։ Իրաւ որ հիմա կը սկսիմ խորհիլ թէ ամենքս ալ սխալ ճամբու հետեւեր ենք։

—Ես ալ այնպէս կը խորհիմ, ըսաւ Վիննորի։ Գէթ այս անպիտանը հարկ եղած տեղեկութիւնները տուած ըլլալու է գողերուն։ Բայց ատիկա պատճառ մը չէ որ Պ. տը Բարնէյլ անմեղ ըլլայ, յարեց մեղմ երկչոտութեամբ։

—Ուրեմն կ՚ենթադրես որ Ժօրժէի հետ համաձայնած է... Միայն որ անկարելի բան մը չէ ատիկա։ Ժօրժէ բոլորովին անձնուէր էր անոր նկատմամբ։ Ժամէ մը ի վեր՝ անոր վրայ միայն կը խօսի ինծի հետ։

—Ուրեմն կը կարծես որ յիշողութեան այդ կորուստը կատակերգութիւն մը չէ՞։

—Եթէ երբեք կատակերգութիւն մը ըլլար, անխոհեմ խօսքեր չպիտի փախցնէր բերնէն։ Չպիտի ըսէր թէ դրամարկղին դրան վրայ կարդացած էր Ալիսի անունը, ծուղակին նկատմամբ բան մը չպիտի յայտնէր, չպիտի զարմանար այս սենեակին կրած փոփոխութեան վրայ։ Ո՛չ մէկ բան կը բռնադատէր զայն ինքզինքը [illegible] տալու։ Մնաց որ, եթէ կ՚ուզես համոզուիլ, կը բաւէ զայն դիտել։ Գետնէն առած պահարանով մը թղթալոր կը շինէ, այդ զբաղումով գրաւուած է բոլորովին։ Վստահ եմ թէ ամենափոքր գաղափար մը իսկ չունի մեզի ըսածին վրայ։

—Ինչ որ ալ ըլլայ, լաւ է որ աղէկ մը հարցաքննենք։

—Եթէ հարցաքննենք զայն, բան մը չպիտի քաղենք։ Ես ուսումնասիրեցի Ժօրժէն, հետը պտըտելէս ի վեր. դիտեցի որ քանի հարցաքննուի, նոյնքան նուազ կը պատասխանէ։ Իր պայծառամտութիւնը ընդհատական է։ Ո՛ եւ է միջադէպի առթիւ երեւան կու գայ յանկարծ եւ խոյս կ՚անհետանայ, երբ շատ ճնշում կրէ։ Ուրեմն կ՚եզրակացնեմ թէ պէտք է բաւականանալ գողութեան վերաբերեալ անուններ եւ իրողութիւններ առաջ բերելով միայն։ Թերեւս պահ մը վերստանայ իր յիշողութիւնը, եւ մենք, սիրելիս, չպիտի մոռնանք այդ պահուն ըսածները։

(Շարունակելի)